

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
ННІ неперервної освіти і туризму

ПОГОДЖЕНО
Директор
ННІ неперервної освіти і туризму

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри готельно-
ресторанної справи та
туризму

_____ **Іван ГРИЦЕНКО**
(підпис)
« ____ » _____ 2025 р.

_____ **Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО**
(підпис)
« ____ » _____ 2025 р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: «Розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму
Київської області»

Спеціальність: 242 «Туризм»
Освітня програма: «Туризм»

Гарант освітньої програми

Ірина Кудінова

_____
(підпис)

Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи

Світлана Мельниченко

_____
(підпис)

Виконала

Катерина Вернигора

_____
(підпис)

КИЇВ - 2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ННІ неперервної освіти і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри
готельно-ресторанної справи та туризму**

д.е.н., професор _____ Світлана Мельниченко
(підпис)

« _____ » _____ 2024 р.

З А В Д А Н Н Я

**до виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи
здобувачу вищої освіти**

Вернигорі Катерині Віталіївні

Спеціальність: 242 «Туризм»

Освітня програма: «Туризм»

Орієнтація освітньої програми: освітньо-професійна

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи: **«Розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області»**

Затверджена наказом ректора НУБіП України від 29 жовтня 2024 р. № 1936 «С».

Термін подання завершеної роботи на кафедру до: 20.05.2025 р.

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: законодавчі та нормативні акти України, матеріали Державної служби статистики України, наукові праці зарубіжних та вітчизняних авторів, матеріали науково-практичних конференцій, внутрішньої звітності та обстежень ряду підприємств туристичної галузі, регіональну програму розвитку туризму Київської області.

Об'єкт дослідження – процес розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області.

Предмет дослідження – методичні та практичні підходи до розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області.

Мета дослідження – розроблення та обґрунтування методичних і практичних засад розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області.

Перелік завдань, які повинен виконати здобувач вищої освіти для досягнення поставленої мети:

- аналіз зарубіжних і вітчизняних джерел, інтернет ресурсів щодо визначення понять та сутності туристичного потенціалу сільського зеленого туризму, напрямів розвитку на регіональному рівні;
- теоретико-методологічні підходи до розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області;
- проаналізувати тенденції розвитку сільського зеленого туризму на регіональному рівні;
- оцінити попит на сільський зелений туризм в Київській області;
- дослідити вплив факторів на розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму області;
- запропонувати основні напрями розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області;
- обґрунтувати запропоновані заходи.

Дата видачі завдання: “19” листопада 2024 р.

**Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи
д.е.н., професор**

_____ (підпис)

Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО

(прізвище та ініціали)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Етапи підготовки та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи	Термін виконання	Примітки (фактично виконано)
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи, підготовка завдання, складання плану, консультації з проведення дослідження	1 вересня – 30 вересня 2024 р.	Виконано
2.	Підготовка та видача завдання	1 жовтня – 1 грудня 2024 р.	Виконано
3.	Підготовка першого розділу роботи	1 грудня 2024 р. – 1 лютого 2025 р.	Виконано
4.	Підготовка другого розділу роботи	2 лютого – 30 березня 2025 р.	Виконано
5.	Підготовка третього розділу роботи	1 квітня – 5 травня 2025 р.	Виконано
6.	Підготовка висновків, списку використаних джерел та додатків. Оформлення роботи відповідно до встановлених вимог, передача на перевірку керівникові.	5-10 травня 2025 р.	Виконано
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	10-15 травня 2025 р.	Виконано
8.	Перевірка роботи на академічний плагіат	16 травня 2025 р.	Виконано
9.	Отримання відгуку керівника роботи	17-18 травня 2025 р.	Виконано
10.	Отримання зовнішньої рецензії	19-20 травня 2025 р.	Виконано
11.	Подача роботи на кафедру	20 травня 2025 р.	Виконано
12.	Підготовка доповіді і презентації. Попередній розгляд та захист на випусковій кафедрі	20-25 травня 2025 р.	Виконано
13.	Допуск бакалаврської кваліфікаційної роботи до захисту завідувачем кафедри	25 травня – 1 червня 2025 р.	Виконано
14.	Захист роботи перед екзаменаційною комісією	відповідно до графіку	Виконано

Відгук керівника бакалаврської кваліфікаційної роботи

Студенткою виконано роботу на актуальну тему, оскільки ключові виклики, які привели до кризової ситуації в туристичній галузі потребують вирішення. Одним з яких є розвиток сільського зеленого туризму, особливо в тих областях, в яких не ведуться (не велися) бойові дії, не були тимчасово окупованими або завершилась тимчасова окупація.

Опрацювання великого масиву наукової літератури та інтернет джерел дало можливість визначити теоретико-методичні підходи до розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму, проаналізувати тенденції розвитку сільського зеленого туризму на регіональному рівні. У результаті дослідження виявлено слабкі та сильні сторони щодо вирішення даного питання.

Оцінено попит на сільський зелений туризм в Київській області, досліджено вплив факторів на розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму області. Запропоновано та обгрунтовано основні напрями розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області.

Враховуючи вищезазначене, бакалаврська кваліфікаційна робота, яка виконана відповідно до вимог, рекомендується до захисту в ЕК.

Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи

_____

Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО

(підпис, дата)

Висновок про бакалаврську кваліфікаційну роботу

Бакалаврська кваліфікаційна робота студентки

Вернигори К. В.
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої
програми

_____

Ірина КУДІНОВА

(підпис)

Завідувач кафедри

_____

Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО

(підпис)

«___» _____ 2025 р.

РЕФЕРАТ

Вернигора К.О. «Розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області»: бакалавр. робота : спец. 242 «Туризм» / Катерина Олександрівна Вернигора; НУБіП України; кафедра готельно-ресторанної справи та туризму; керівник Мельниченко С.В., д.е.н., проф. – Київ, 2025. – 80 с.

Анотація. У першому розділі кваліфікаційної роботи розкрито теоретико-методологічні основи розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму, визначено сутність, функції, чинники впливу та принципи сталого розвитку цієї сфери. У другому розділі проаналізовано стан і тенденції розвитку сільського зеленого туризму в Київській області, досліджено чинники, що впливають на його туристичну привабливість, а також оцінено існуючі програми підтримки туризму на регіональному рівні. У третьому розділі сформульовано практичні рекомендації щодо підвищення туристичного потенціалу Київської області, зокрема через розвиток інфраструктури, вдосконалення маркетингової діяльності, створення нових туристичних продуктів та зміцнення співпраці між зацікавленими сторонами.

Ключові слова: сільський зелений туризм, туристичний потенціал, сталий розвиток, туристичні ресурси, регіональний туризм, Київська область, інфраструктура туризму.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	12
1.1. Туристичний потенціал сільського зеленого туризму: сутність та значення.....	12
1.2. Особливості розвитку туристичного потенціалу на регіональному рівні.....	19
1.3. Методичні підходи до розвитку сільського зеленого туризму	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	36
2.1. Оцінка існуючих програм розвитку сільського зеленого туризму області.....	36
2.2. Аналіз попиту на сільський зелений туризм в Київській області.....	43
2.3. Дослідження туристичного потенціалу сільського зеленого туризму	46
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	53
3.1. Основні напрями удосконалення розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області.....	53
3.2. Обґрунтування запропонованих заходів	62
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сільський зелений туризм є однією з найдинамічніших і перспективних форм розвитку туристичної галузі, яка сприяє підвищенню зайнятості населення, збереженню культурної спадщини та гармонійному використанню природних ресурсів. В умовах глобальних економічних викликів та зростання попиту на екологічний і оздоровчий туризм, Київська область має значний потенціал для розвитку цього напрямку. Географічне розташування, багатство природних ресурсів, історико-культурна спадщина та близькість до столиці України створюють унікальні можливості для розвитку сільського зеленого туризму.

Однак існує низка проблем, які гальмують розвиток цієї сфери: відсутність системного підходу до використання туристичних ресурсів, недостатня інфраструктура, слабка інформаційна підтримка та маркетингове просування послуг. Ці проблеми потребують комплексного аналізу та розробки ефективних рішень, що робить вибрану тему актуальною та важливою для розвитку як регіону, так і туристичної галузі загалом.

Стан розробленості теми. Питання розвитку сільського зеленого туризму висвітлювалися в наукових працях дослідників, таких як Романюк І. А. [29], Ящинська Г. [41], Симочко Г. [30] та інші. Вивченням окремих аспектів, зокрема екологічних, економічних та соціальних, займалися Копотун І., Лепкий М., Сидорук С., Дащук Ю [39] та інші. Проте, на сьогодні недостатньо досліджено специфіку розвитку туристичного потенціалу Київської області, що обмежує можливості її конкурентоспроможності на внутрішньому і міжнародному ринках. Відсутність комплексного підходу до цієї проблематики визначає необхідність подальших досліджень.

Мета дослідження -розроблення та обґрунтування методичних і практичних засад розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області.

Для досягнення мети роботи необхідно виконати такі **завдання**:

- аналіз зарубіжних і вітчизняних джерел, інтернет ресурсів щодо

визначення понять та сутності туристичного потенціалу сільського зеленого туризму, напрямів розвитку на регіональному рівні;

- теоретико-методологічні підходи до розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області;

- проаналізувати тенденції розвитку сільського зеленого туризму на регіональному рівні;

- оцінити попит на сільський зелений туризм в Київській області;

- дослідити вплив факторів на розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму області;

- запропонувати основні напрями розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області;

- обґрунтувати запропоновані заходи.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області.

Предметом дослідження є методичні та практичні підходи до розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області.

Методи дослідження та інформаційні джерела. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи: аналіз і синтез, статистичний аналіз, порівняльний аналіз, метод експертних оцінок, картографічний метод. Джерелами інформації слугували наукові публікації, законодавчі акти, статистичні дані, офіційні звіти органів місцевого самоврядування та туристичних організацій.

Практична цінність дослідження. Результати роботи можуть бути використані органами місцевого самоврядування, туристичними підприємствами, громадськими організаціями для розробки стратегій розвитку сільського зеленого туризму в Київській області. Запропоновані рекомендації сприятимуть підвищенню економічної ефективності цієї сфери, створенню нових робочих місць, розвитку інфраструктури та покращенню іміджу регіону як туристичної дестинації.

Апробація результатів. Результати проведених досліджень, що лягли в

основу даної кваліфікаційної роботи, успішно пройшли апробацію. Це відбулося на Всеукраїнській науково-практичній конференції під назвою «Євроінтеграційні процеси у сфері готельно-ресторанного бізнесу та туризму». Захід відбувся 12 березня 2025 року в місті Київ, на базі Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП України) (Додаток А).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Туристичний потенціал сільського зеленого туризму: сутність та значення

Сільський зелений туризм є однією з форм рекреаційного туризму, яка ґрунтується на використанні природного, культурного та історичного потенціалу сільської місцевості. Він передбачає організацію відпочинку у сільських районах, де туристи можуть брати участь у сільськогосподарській діяльності, ознайомлюватися з традиціями, культурою та способом життя місцевого населення. Основна ідея цього виду туризму полягає у забезпеченні екологічно чистого, автентичного та спокійного відпочинку, що дозволяє туристам відійти від міської метушні та ближче познайомитися з природою.

Сільський зелений туризм є унікальною формою рекреаційного відпочинку, яка пропонує широкий спектр послуг, орієнтованих на задоволення потреб сучасного туриста у відпочинку серед природи, автентичності та екологічності (рис. 1.1) [2].

Рис. 1.1. Основні види послуг у сільському зеленому туризмі

Сільський зелений туризм пропонує широкий спектр послуг, орієнтованих

на задоволення потреб туристів, які шукають відпочинку серед природи, автентичності та гармонії. Однією з основних складових є організація проживання. Туристам пропонують зупинитися в комфортних сільських садибах або на території фермерських господарств, які забезпечують необхідну інфраструктуру для якісного відпочинку. Особливістю такого житла є автентична атмосфера, яка дозволяє гостям відчувати колорит сільського життя. Вони можуть обирати між традиційними сільськими будинками, модернізованими апартаментами чи еко-будиночками.

Важливим елементом сільського зеленого туризму є участь туристів у традиційних сільськогосподарських роботах. Це може включати збирання врожаю, догляд за домашніми тваринами, випічку хліба чи виготовлення молочних продуктів. Такий досвід дозволяє глибше зрозуміти трудові традиції місцевого населення, а також отримати унікальні враження від активної взаємодії з природою та культурою регіону [5].

Окрім цього, туристам пропонуються екологічні та кулінарні тури. Екологічні тури передбачають прогулянки лісами, парками, вздовж річок чи озер із можливістю спостерігати за природою, збирати дикорослі ягоди, гриби чи лікарські рослини. Кулінарні тури дають змогу познайомитися з місцевою кухнею, взяти участь у приготуванні традиційних страв із локальних продуктів та дегустувати органічні смаколики.

Додатково організовуються екскурсії до місцевих природних, історичних і культурних пам'яток. Сільські райони багаті на природні ресурси та об'єкти історичної спадщини, такі як старовинні церкви, етнографічні музеї, фортеці чи природні заповідники. Екскурсії дозволяють туристам дізнатися більше про історію та культуру регіону, поглиблюючи їхнє знайомство з місцевою автентичністю[1].

Особливою популярністю користуються майстер-класи з народних ремесел і кулінарії. Туристи отримують можливість не лише спостерігати за процесом створення виробів, а й брати активну участь у ньому. Наприклад, вони можуть навчитися ткати, виготовляти глиняний посуд, вишивати або готувати

традиційні страви. Такі заходи не тільки сприяють збереженню культурної спадщини, а й дозволяють туристам відчутися частиною місцевої громади.

Основною характеристикою сільського зеленого туризму є його орієнтованість на гармонійне співіснування з природою та збереження культурної автентичності регіону(рис. 1.2) [3].

Рис. 1.2. Характеристики сільського зеленого туризму

Сільський зелений туризм вирізняється низкою характеристик, які визначають його особливості та переваги у сучасному туристичному середовищі. Однією з ключових рис є екологічність. Усі послуги, що надаються в межах цього виду туризму, спрямовані на збереження природного середовища. Використання екологічно чистих матеріалів у будівництві, органічне харчування та дотримання природоохоронних стандартів є невід’ємною частиною сільського туризму, що робить його привабливим для туристів, які цінують екологічно відповідальний відпочинок.

Ще однією важливою характеристикою є автентичність, яка дозволяє туристам зануритися у справжнє сільське життя. Мандрівники мають змогу доторкнутися до унікальної культури, традицій і звичаїв місцевого населення, що передаються з покоління в покоління. Це створює особливу атмосферу, яка значно відрізняється від стандартних туристичних послуг [2].

Особливістю сільського зеленого туризму є також індивідуальність. Туристичні послуги в більшості випадків адаптуються до потреб клієнтів, що надає їм унікальності. Замість стандартних програм пропонуються варіанти, які враховують уподобання кожного гостя, створюючи персоналізований досвід відпочинку.

Сільський зелений туризм також характеризується гнучкістю цінової політики, що робить його доступним для різних категорій туристів. Завдяки широкому спектру послуг і можливості їх комбінування, цей вид туризму залишається привабливим як для бюджетних мандрівників, так і для тих, хто шукає ексклюзивний відпочинок.

Важливою складовою є взаємодія з місцевими громадами, яка дає змогу туристам безпосередньо спілкуватися з місцевими жителями. Це сприяє культурному обміну, збагаченню знань і налагодженню довготривалих стосунків між туристами та приймаючими громадами [4].

Окремо варто відзначити роль сільського туризму у сталому розвитку. Ця форма туризму підтримує раціональне використання природних ресурсів, сприяє збереженню культурної спадщини та забезпечує економічний розвиток сільських територій. Сталий підхід до організації туризму дозволяє зберігати баланс між інтересами місцевих громад, туристів і природного середовища(рис. 1.3).

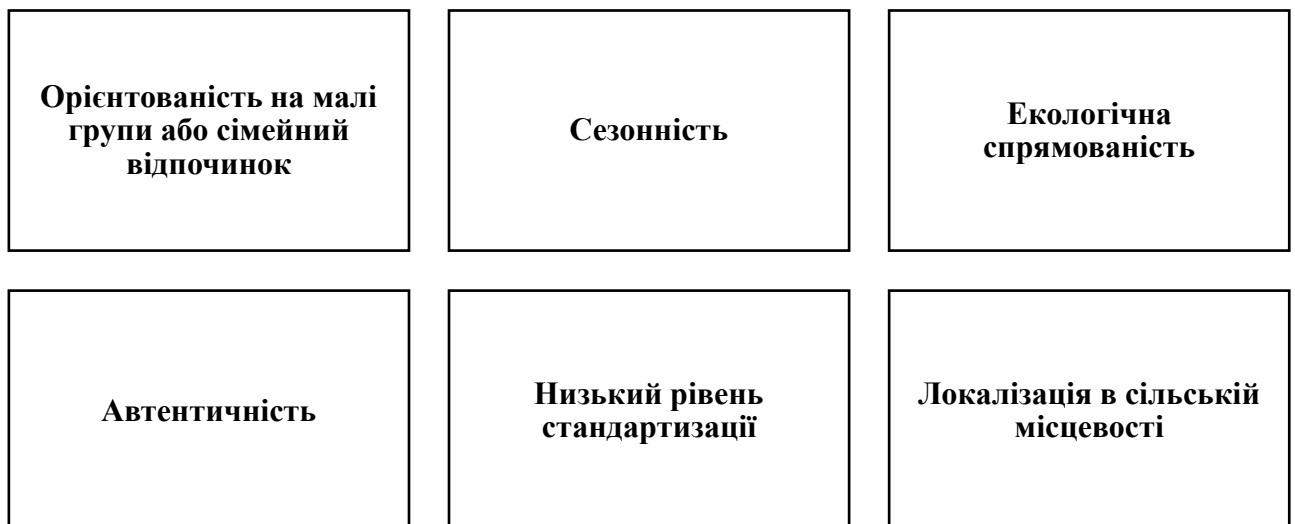

Рис. 1.3. Особливості сільського зеленого туризму

Сільський зелений туризм має низку особливостей, які визначають його унікальність і привабливість для туристів. Однією з ключових рис є локалізація в сільській місцевості. Цей вид туризму розвивається переважно у віддалених регіонах, які зберегли свої природні багатства та культурну автентичність. Віддаленість від урбанізованих територій дозволяє зберігати природну екологію

та створювати умови для екологічно чистого відпочинку, що особливо цінують туристи, які прагнуть втечі від міської метушні [1].

Екологічна спрямованість є ще однією важливою особливістю сільського зеленого туризму. Його діяльність спрямована на мінімізацію впливу на навколишнє середовище. Використання екологічно чистих продуктів, натуральних матеріалів у будівництві туристичних об'єктів і дотримання принципів сталого розвитку сприяють збереженню природи. Туристи можуть насолоджуватися екологічно чистими продуктами харчування, вирощеними на місцевих фермах, та відпочивати в гармонії з природою.

Однією з найпривабливіших рис сільського зеленого туризму є його автентичність. Цей вид туризму дозволяє мандрівникам зануритися у справжній сільський спосіб життя, познайомитися з локальними традиціями, ремеслами, побутом і кулінарією. Туристи отримують можливість доторкнутися до культурної спадщини, яка зберігається і передається з покоління в покоління. Участь у майстер-класах з виготовлення гончарних виробів, випічки традиційного хліба чи вишивання додає унікальності цьому досвіду [3].

Ще однією важливою рисою є низький рівень стандартизації. Послуги, які надаються в сільському туризмі, часто мають індивідуальний характер. Туристам пропонуються програми, адаптовані до їхніх особистих потреб і побажань. Це додає туристичному продукту унікальності та створює відчуття ексклюзивності.

Сільський зелений туризм також має виражену сезонність. Попит на послуги цього виду туризму значно залежить від пори року. Наприклад, у літній та осінній періоди популярністю користується участь у збиранні врожаю чи відвідування фестивалів, присвячених місцевим традиціям. Зимовий період може приваблювати туристів відпочинком у сільській місцевості, засніженій природі чи локальними святами [5].

Особливістю сільського туризму є його орієнтованість на малі групи або сімейний відпочинок. Він приваблює туристів, які шукають тишу, спокій і гармонію. Більшість пропозицій сільського туризму орієнтована на сім'ї, пари

або невеликі групи друзів, які цінують комфорт, затишок і можливість провести час разом в автентичній атмосфері.

Сільський зелений туризм відіграє важливу роль у розвитку регіонів, забезпечуючи економічне, соціальне, культурне та екологічне піднесення сільських територій. Його значення проявляється у низці аспектів, які мають тривалий позитивний вплив на місцеві громади [19].

Одним із ключових аспектів є економічний розвиток. Сільський зелений туризм сприяє створенню нових робочих місць у сільській місцевості, залучаючи місцеве населення до роботи у сфері обслуговування туристів, організації екскурсій, виробництва ремісничих виробів, виготовлення місцевих продуктів і надання транспортних послуг. Завдяки додатковим доходам, які отримують мешканці, зростає рівень добробуту громад. Ці кошти часто використовуються для розвитку місцевого бізнесу, зокрема фермерських господарств, закладів громадського харчування, крафтового виробництва та інших ініціатив, які підтримують регіональну економіку.

Не менш важливим є внесок сільського зеленого туризму у збереження культурної спадщини. Завдяки популяризації традиційних ремесел, народної музики, танців, свят та інших елементів культури, цей вид туризму сприяє відродженню та збереженню автентичності регіонів. Туристичні маршрути та заходи, орієнтовані на місцеві особливості, стимулюють інтерес до культурної спадщини як серед туристів, так і серед місцевого населення. Участь у таких заходах дозволяє не лише знайомити туристів із традиціями, а й зберігати їх для майбутніх поколінь [20].

Екологічний вплив сільського зеленого туризму також є значним. Завдяки екологічно орієнтованій діяльності зберігаються природні ресурси регіонів, мінімізується негативний вплив на навколишнє середовище, підвищується екологічна свідомість як серед туристів, так і серед місцевого населення. Туристи, які обирають відпочинок у сільській місцевості, нерідко підтримують ініціативи зі збереження природи, а також пропагують принципи екологічно відповідального споживання.

Ще одним важливим аспектом є підвищення якості життя місцевого населення. Додаткові фінансові ресурси, отримані завдяки туризму, дозволяють місцевим громадам інвестувати в покращення інфраструктури, включаючи будівництво та ремонт доріг, розвиток комунікацій, створення нових соціальних об'єктів, таких як школи, лікарні чи культурні центри. Це сприяє не лише покращенню умов життя, а й зростанню привабливості регіону для туристів.

Сільський туризм також виступає важливим інструментом для соціальної інтеграції. Завдяки взаємодії туристів із місцевими жителями створюються умови для культурного обміну, налагоджуються зв'язки між людьми з різних регіонів і країн. Це сприяє покращенню взаєморозуміння та зміцненню соціальних зв'язків [3].

Окремо варто відзначити роль сільського зеленого туризму у диверсифікації економіки регіонів. У багатьох сільських районах, де економіка традиційно базується на аграрному секторі, туризм стає додатковим джерелом доходу. Це дозволяє зменшити залежність від сільського господарства, розширити спектр економічної діяльності та створити стійку основу для економічного розвитку.

Однак, незважаючи на значний потенціал, розвиток сільського зеленого туризму стикається з низкою викликів. Серед головних проблем -недостатня інфраструктура, зокрема поганий стан доріг, відсутність належних закладів розміщення та слабка комунікаційна мережа. Також відчутним є низький рівень інформаційної підтримки та маркетингового просування, що ускладнює приваблення туристів. Ще однією перешкодою є відсутність системного підходу до використання туристичних ресурсів і недостатній рівень підготовки кадрів у сфері сільського туризму [5].

Таким чином, сільський зелений туризм виступає потужним інструментом для всебічного розвитку сільських регіонів, створюючи нові можливості для їхнього економічного, соціального та екологічного зростання. Його підтримка та популяризація є важливими складовими стратегії сталого розвитку країни,

спрямованої на покращення якості життя населення, збереження природного середовища та культурної спадщини.

1.2. Особливості розвитку туристичного потенціалу на регіональному рівні

Розвиток туристичного потенціалу на регіональному рівні в Україні є важливим етапом загального розвитку туризму в країні. Враховуючи багатий природний, культурний та історичний спадок, регіони мають унікальні можливості для створення та розвитку власних туристичних напрямків. Оскільки кожен регіон має свою специфіку, це дає змогу формувати індивідуальні туристичні продукти, що відповідають особливостям природи, культури, історії та соціально-економічних умов.

Туристичний потенціал на регіональному рівні визначається багатьма факторами, серед яких важливими є природні ресурси, історико-культурні об'єкти, інфраструктура, місцева традиція, а також розвиток громадських ініціатив на підтримку туризму. Система управління туризмом на місцевому рівні сприяє залученню інвестицій, покращенню інфраструктури, створенню робочих місць та підвищенню загальної економічної активності в регіонах [24].

Природні ресурси кожного регіону України відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні туристичного потенціалу та розвитку різних напрямів туризму, зокрема екологічного й активного. Україна має значний природний потенціал, що представлений різноманіттям ландшафтів - від величних гір до безкрайніх степів, від чистих річок і мальовничих озер до густих лісових масивів і природоохоронних територій, кожен із яких створює унікальні можливості для залучення туристів як із середини країни, так і з-за кордону.

Гірські райони, зокрема Карпати та Кримські гори, приваблюють шанувальників гірського туризму, лижного спорту та активного відпочинку. Тут створені численні туристичні маршрути, пішохідні стежки, велодоріжки, які проходять через живописні ландшафти, дозволяючи туристам насолоджуватися красою дикої природи. Річки, такі як Дніпро, Південний Буг, Дністер, а також

численні озера, серед яких особливо відомі Шацькі озера, забезпечують умови для розвитку водного туризму - сплавів на байдарках, риболовлі, катання на човнах і водних прогулянок. Багаті лісові масиви Полісся та Карпатського регіону створюють чудові можливості для організації екологічних турів, кемпінгів та відпочинку на природі [21].

Важливо відзначити, що завдяки широкій різноманітності кліматичних умов на території України стає можливим розвиток сезонного туризму. У літній період туристи можуть відпочивати на узбережжі Чорного та Азовського морів, насолоджуючись пляжним відпочинком, морськими розвагами, дайвінгом і оздоровленням. В осінній сезон надзвичайно популярними стають подорожі до національних парків, лісових масивів, де можна спостерігати за змінами природи, брати участь у фестивалях урожаю чи тематичних туристичних заходах. Зимовий період відкриває можливості для розвитку зимових видів туризму - лижного спорту, сноубордингу, катання на санях, зимових походів у гори, а також участі у зимових фестивалях та святкових ярмарках. Навесні ж, коли природа прокидається від зимового спокою, особливо популярними стають екологічні тури, пішохідні маршрути, а також фестивалі квітів і культурні заходи на відкритому повітрі.

Крім безпосереднього природного багатства, важливу роль у розвитку туризму відіграють природоохоронні території, такі як національні парки, біосферні заповідники, заказники, які не тільки охороняють природну спадщину, а й створюють умови для екологічного та освітнього туризму. Завдяки належному обслуговуванню, облаштуванню екостежок, інформаційних центрів та туристичних зон ці території стають привабливими для різних категорій туристів - від сімей з дітьми до досвідчених мандрівників та дослідників природи [1].

Історико-культурна спадщина є однією з найцінніших складових туристичного потенціалу України, оскільки кожен регіон країни зберігає унікальні пам'ятки різних історичних етапів її розвитку. Саме через історико-культурні об'єкти туристи мають змогу глибше ознайомитися з багатовіковою

історією українського народу, його традиціями, звичаями, віруваннями та побутом. Україна багата на старовинні замки, фортеці, монастирі, церкви, храми, а також археологічні пам'ятки та етнографічні комплекси, які уособлюють велич минулих епох і водночас служать важливим елементом сучасного культурного життя.

У західних областях України, зокрема у Львівській, Закарпатській та Тернопільській, туристів приваблюють добре збережені середньовічні замки й фортеці, такі як замок у Кам'янці-Подільському, Олеський замок, замок Паланок у Мукачеві. Ці пам'ятки не лише мають високу архітектурну цінність, але й є носіями духу епох, коли територія України перебувала під впливом різних європейських культурних і політичних традицій. Водночас у Києві, Чернігові, Переяславі та інших стародавніх містах збереглися численні пам'ятки сакральної архітектури, такі як Софійський собор, Києво-Печерська лавра, Спасо-Преображенський собор, які свідчать про давню християнську традицію та духовний розвиток українських земель [21].

Культурний туризм набуває дедалі більшої популярності серед відвідувачів, які прагнуть не лише відпочити, а й духовно збагатитися, розширити свої знання про інші культури. Велику роль у розвитку цього напрямку відіграють музеї - як великі національні, так і невеликі місцеві, що зберігають у своїх експозиціях унікальні артефакти, предмети побуту, мистецькі твори та документи, які ілюструють багатство української історії. Особливої уваги заслуговують етнографічні музеї під відкритим небом, такі як Національний музей народної архітектури та побуту України у Пирогові чи Шевченківський гай у Львові, де можна побачити традиційні українські садиби, млини, церкви та інші об'єкти, що відтворюють атмосферу минулих століть.

Збереження, реставрація та популяризація історико-культурної спадщини мають величезне значення не лише для залучення туристів, але й для підтримки національної ідентичності. Через ознайомлення з пам'ятками історії та культури формується усвідомлення глибини власних коренів, почуття гордості за минуле народу, що, у свою чергу, сприяє зміцненню патріотизму та національної

свідомості. Водночас правильно організована туристична діяльність довкола історико-культурних об'єктів сприяє розвитку економіки регіонів, створенню нових робочих місць, підвищенню інвестиційної привабливості та стимулюванню суміжних сфер, таких як готельно-ресторанний бізнес, транспорт і сфера послуг [4, с. 60].

Соціально-економічний потенціал регіонів України відіграє надзвичайно важливу роль у розвитку туристичного сектору, оскільки саме він визначає можливості створення та підтримки сучасної туристичної інфраструктури, здатної задовольнити потреби різних категорій відвідувачів. Розвиток туризму нерозривно пов'язаний із активною участю місцевих громад, які через власні ініціативи і підприємницьку діяльність сприяють розширенню пропозиції туристичних послуг. Саме на локальному рівні відбувається формування готельної бази, відкриваються нові ресторани, кафе, туристичні агентства, організовуються фестивалі, ярмарки, мистецькі виставки та інші культурні заходи, що приваблюють туристів та роблять регіони впізнаваними і привабливими для відвідування.

Особливо помітним є внесок малих підприємств та фермерських господарств, які, окрім виробничої діяльності, активно долучаються до розвитку сільського туризму. Вони створюють унікальні туристичні продукти, що дозволяють гостям не лише відпочити на природі, але й глибше зануритися у традиційний спосіб життя сільської місцевості. Відвідувачам пропонуються екскурсії господарствами, участь у майстер-класах із виготовлення народних ремесел, приготування національних страв за старовинними рецептами, ознайомлення з традиційними методами ведення господарства. Такі активності формують особливий емоційний зв'язок між туристами та місцевими мешканцями, сприяючи популяризації регіональної культури та традицій [24].

Крім того, розвиток туризму стимулює економічне зростання громад за рахунок створення нових робочих місць у сфері обслуговування, виробництва сувенірної продукції, транспортних послуг, організації дозвілля тощо. Туристичний сектор часто виступає каталізатором для модернізації

інфраструктури - удосконалення доріг, будівництва нових об'єктів громадського призначення, розвитку цифрових сервісів і комунікацій. Це позитивно впливає не лише на туристів, але й на якість життя місцевого населення.

Одним із важливих аспектів є також збереження традиційних ремесел, промислів та кулінарії, що відроджуються завдяки зростаючому попиту на автентичні регіональні продукти і послуги. Багато сіл і містечок почали активно відновлювати народні традиції, організовуючи фестивалі гончарства, вишивки, народного танцю, гастрономічні свята, де туристи можуть ознайомитися з багатством української культури в її автентичних формах [2].

Одним із ключових факторів успішного розвитку туризму на регіональному рівні є наявність розвиненої інфраструктури, що забезпечує комфорт і безпеку для туристів на всіх етапах їхнього перебування. Проте в багатьох регіонах України саме недостатній рівень інфраструктури залишається серйозною перешкодою для активного залучення туристичних потоків. Сучасний турист очікує не лише мальовничих краєвидів або історико-культурних пам'яток, але й зручного транспорту, якісного обслуговування, доступу до інформації та можливості комунікації.

Наявність добре розвиненої транспортної системи є однією з основних умов для розвитку туризму. Без зручних доріг, залізничного сполучення, аеропортів або швидкісного громадського транспорту навіть найпривабливіші регіони залишаються важкодоступними для туристів. Тому важливим завданням на місцевому рівні є залучення інвестицій для модернізації транспортної інфраструктури, розбудови автошляхів, облаштування туристичних стоянок та вокзалів [21].

Не менш важливою є розбудова об'єктів туристичної інфраструктури, таких як готелі, хостели, садиби зеленого туризму, ресторани, кафе та зони активного відпочинку. Наявність широкого вибору місць проживання різного рівня комфорту дозволяє залучити туристів із різними фінансовими можливостями, що безпосередньо впливає на обсяги туристичного потоку та розвиток місцевої економіки. Крім того, для підвищення

конкурентоспроможності регіонів важливо забезпечити надання супутніх послуг: організацію екскурсій, оренду туристичного спорядження, прокат транспорту, інформаційний супровід туристів через сучасні цифрові сервіси.

Важливу роль у розвитку туристичного потенціалу відіграє і активна участь місцевих громадських організацій та ініціатив. Місцева влада дедалі більше усвідомлює значення туризму як чинника економічного зростання та соціального розвитку територій, тому активно підтримує і сприяє реалізації проєктів, спрямованих на популяризацію регіонів. Громади організовують численні тематичні фестивалі, святкові ярмарки, туристичні маршрути, створюють культурно-мистецькі простори, музеї під відкритим небом, проводять майстер-класи, що дозволяють туристам ближче познайомитися з місцевими традиціями, ремеслами та гастрономією[24].

Особливе значення має впровадження сучасних технологій для покращення туристичного сервісу. Використання мобільних додатків для навігації, систем онлайн-бронювання житла та екскурсій, віртуальних турів та інформаційних платформ дозволяє зробити перебування туристів більш комфортним, а регіони - більш доступними і привабливими для широкого кола відвідувачів.

1.3. Методичні підходи до розвитку сільського зеленого туризму

Сільський зелений туризм є важливим напрямом розвитку регіонів, що поєднує економічну, соціальну та екологічну складові. Для ефективного розвитку цього виду туризму необхідно застосовувати комплексні методичні підходи, які враховують сучасні тенденції, наукові дослідження, нормативно-правові аспекти та практичний досвід.

Системний підхід до розвитку сільського зеленого туризму розглядає його як комплексну багаторівневу систему, що включає взаємопов'язані економічні, соціокультурні, екологічні, інфраструктурні та інформаційні аспекти. Цей підхід передбачає не лише розвиток окремих елементів туристичної галузі, а й

створення збалансованої моделі, яка дозволяє гармонійно поєднувати економічні інтереси, соціальну відповідальність та екологічну стійкість [12].

Одним із ключових аспектів системного підходу є економічний розвиток сільських територій через залучення інвестицій, підтримку місцевого бізнесу та розширення підприємницької діяльності. Організація сільських туристичних ініціатив вимагає фінансової підтримки, яка може здійснюватися як за рахунок державних і регіональних програм, так і через приватні інвестиції або міжнародні гранти. Важливим фактором є впровадження ефективних бізнес-моделей, які сприяють створенню конкурентоспроможних туристичних продуктів, здатних забезпечити стабільний прибуток і залучити широку аудиторію туристів.

Не менш важливим є соціокультурний аспект, який передбачає активне залучення місцевого населення до розвитку туристичної діяльності. Сільський туризм сприяє підвищенню рівня життя жителів регіонів, створенню нових робочих місць, підтримці традиційних ремесел і культурної спадщини. Організація етнографічних фестивалів, майстер-класів, гастрономічних турів і тематичних заходів дозволяє туристам глибше ознайомитися з місцевими звичаями та традиціями, що робить подорожі більш змістовними і привабливими [21].

Окрему роль відіграє екологічна складова, яка забезпечує збереження природних ресурсів та мінімізацію негативного впливу туризму на довкілля. У межах системного підходу важливо впроваджувати екологічно чисті технології, раціонально використовувати природні ресурси, створювати програми з відновлення та охорони навколишнього середовища. Екотуризм як один із напрямків сільського туризму сприяє розвитку природоохоронних ініціатив та популяризації сталих підходів до використання природних ландшафтів.

Необхідною умовою розвитку сільського зеленого туризму є розвиток інфраструктури, яка включає покращення транспортного сполучення, забезпечення якісного зв'язку, модернізацію комунікаційних мереж, розвиток закладів розміщення та харчування. Доступність туристичних локацій значно

впливає на рівень залучення туристів, тому інвестиції у дорожнє покриття, створення якісних умов проживання та підвищення сервісу є важливими чинниками успіху туристичної галузі [23].

Ще одним важливим аспектом системного підходу є інформаційне забезпечення сільського туризму. Це включає розробку та просування туристичних маршрутів, організацію рекламних кампаній, активне використання цифрових технологій для популяризації сільських туристичних послуг. Важливо забезпечити якісне інформування потенційних туристів через сайти, соціальні мережі, туристичні платформи та партнерські програми з туристичними агенціями. Створення віртуальних турів, мобільних додатків для бронювання туристичних послуг, онлайн-гідів сприяє підвищенню зацікавленості аудиторії та залученню нових відвідувачів.

Системний підхід дозволяє розглядати сільський зелений туризм як багатовимірний процес, у якому всі складові є взаємопов'язаними. Він спрямований на гармонійний розвиток регіонів, забезпечення сталого економічного зростання, покращення якості життя місцевого населення та збереження природного середовища. Лише завдяки комплексному підходу можна досягти ефективного функціонування туристичної сфери, підвищити її привабливість та конкурентоспроможність на національному й міжнародному рівнях [24].

Маркетинговий підхід до розвитку сільського зеленого туризму передбачає цілеспрямовані дії, спрямовані на виявлення та задоволення потреб туристів, створення привабливого іміджу туристичних локацій та формування стійкої конкурентної позиції на ринку. Він охоплює комплекс заходів, які допомагають ефективно просувати туристичні послуги, залучати нових відвідувачів і забезпечувати стабільний розвиток туристичної галузі у сільській місцевості.

Одним із ключових елементів маркетингового підходу є дослідження ринку, яке включає аналіз туристичного попиту та пропозиції, виявлення потреб і вподобань потенційних відвідувачів, а також оцінку конкурентного

середовища. Розуміння очікувань споживачів дає змогу адаптувати туристичні продукти відповідно до сучасних тенденцій, що значно підвищує їхню привабливість. Аналіз конкурентів дозволяє визначити сильні та слабкі сторони інших гравців ринку, що допомагає створити унікальні пропозиції та диференціювати власні туристичні послуги [30].

Наступним важливим аспектом маркетингового підходу є брендинг території, який спрямований на формування впізнаваного образу регіону та створення унікального туристичного продукту. Для цього розробляється фірмовий стиль, що включає логотип, слоган, айдентику та інші елементи, які сприяють запам'ятовуванню туристичного бренду. Вдалий брендинг дозволяє позиціонувати регіон як привабливу туристичну локацію, що володіє неповторними характеристиками, такими як унікальні природні ландшафти, історико-культурна спадщина, гастрономічні традиції або ексклюзивні розваги.

Для ефективного залучення туристів важливу роль відіграє просування туристичних послуг, яке здійснюється за допомогою сучасних маркетингових інструментів. Особливу увагу слід приділити інтернет-маркетингу, оскільки більшість туристів використовують онлайн-ресурси для пошуку інформації та бронювання поїздок. Створення професійного веб-сайту, активне ведення сторінок у соціальних мережах, контент-маркетинг, використання SEO-оптимізації та таргетованої реклами сприяють підвищенню впізнаваності туристичних продуктів і залученню нової аудиторії. Крім того, співпраця з туристичними агенціями, блогерами, тревел-журналістами та іншими впливовими особами дозволяє розширити охоплення потенційних клієнтів [31].

Ще одним важливим напрямом маркетингової стратегії є формування позитивного іміджу регіону. Це досягається завдяки участі у виставках, туристичних форумах, фестивалях і конференціях, які допомагають продемонструвати туристичний потенціал території та встановити партнерські відносини з бізнесом та урядовими організаціями. Проведення тематичних заходів, культурних святкувань і гастрономічних фестивалів сприяє залученню туристів і зміцненню бренду регіону на національному та міжнародному рівнях.

Одним із ключових механізмів розвитку сільського туризму є формування туристичних кластерів, які об'єднують фермерів, власників агросадиб, місцеві громади, готельно-ресторанний бізнес та інших зацікавлених учасників ринку.

Інституційний підхід до розвитку сільського зеленого туризму базується на створенні сприятливого правового, організаційного та економічного середовища, яке забезпечує ефективний розвиток цієї галузі. Він охоплює низку заходів, спрямованих на вдосконалення нормативно-правової бази, залучення державної підтримки, формування відповідної інфраструктури та налагодження співпраці з міжнародними партнерами. Основна мета цього підходу - створення умов для сталого розвитку сільського туризму, підвищення його конкурентоспроможності та сприяння економічному зростанню сільських територій [1].

Одним із ключових аспектів інституційного підходу є розробка та впровадження державних програм розвитку сільського туризму. Такі програми можуть містити комплекс заходів щодо підтримки фермерських господарств, екологічних ініціатив, збереження культурної спадщини та розвитку інфраструктури. Наприклад, уряд може стимулювати створення туристичних кластерів, підтримувати ініціативи місцевих громад, організовувати навчальні програми для підприємців та проводити інформаційні кампанії для популяризації сільського туризму серед населення.

Важливим механізмом підтримки галузі є надання податкових пільг підприємцям, які працюють у сфері сільського туризму. Це можуть бути знижені ставки податку на прибуток, пільгові умови оподаткування доходів від надання туристичних послуг або звільнення від сплати певних місцевих зборів. Такі заходи сприяють залученню інвестицій у сферу туризму та стимулюють розвиток малих і середніх підприємств, які займаються організацією туристичних послуг у сільській місцевості [2].

Крім податкових пільг, держава може надавати гранти та субсидії на розвиток агросадиб і туристичних маршрутів. Фінансова підтримка сприяє будівництву та модернізації туристичних об'єктів, розвитку транспортної та

інформаційної інфраструктури, впровадженню екологічно чистих технологій, а також створенню нових робочих місць у сільській місцевості. Додатково, гранти можуть використовуватися для навчання підприємців, підвищення кваліфікації персоналу та створення маркетингових стратегій для просування туристичних продуктів.

Окреме значення має співпраця з міжнародними організаціями у сфері сталого туризму. Залучення міжнародного досвіду дозволяє впроваджувати передові практики організації сільського туризму, інтегрувати місцеві туристичні маршрути в міжнародні мережі, отримувати фінансову підтримку від іноземних донорів та навчати місцевих підприємців інноваційним методам ведення туристичного бізнесу. Такі організації, як Всесвітня туристична організація (UNWTO), Європейська комісія з питань туризму, а також різні екологічні фонди можуть сприяти фінансуванню проектів із розвитку сільського туризму та популяризації екотуристичних ініціатив [5].

Інституційний підхід є важливим інструментом для створення сприятливого середовища, що дозволяє ефективно розвивати сільський туризм, залучати інвесторів і забезпечувати стаке зростання регіональної економіки. Він допомагає формувати комплексну політику підтримки галузі, яка враховує потреби як місцевого бізнесу, так і туристів, що сприяє збільшенню економічної активності та покращенню якості життя у сільських громадах.

Ресурсний підхід до розвитку сільського зеленого туризму передбачає раціональне використання наявних природних, культурних, гастрономічних та людських ресурсів з метою створення привабливих туристичних продуктів та забезпечення сталого розвитку територій. Цей підхід акцентує увагу на збереженні унікальних особливостей кожного регіону, що дозволяє гармонійно поєднувати економічну вигоду з екологічною та соціальною відповідальністю [3].

Одним із ключових елементів ресурсного підходу є ефективне використання природних ресурсів. Сільські території мають багатий природний потенціал, який може стати основою для розвитку екологічного туризму. Ліси,

річки, озера, заповідні зони, національні парки та інші природні об'єкти можуть використовуватися для організації активного відпочинку, включаючи пішохідні та велосипедні маршрути, риболовлю, кінні прогулянки та кемпінги. Однак важливим аспектом є дотримання принципів екологічної відповідальності, що передбачає мінімальний вплив на навколишнє середовище, використання екологічно чистих технологій та впровадження програм з охорони природи.

Ще одним важливим компонентом є збереження та популяризація культурної спадщини. Кожен регіон має свої історичні, архітектурні та етнографічні особливості, які можуть стати основою для розвитку культурного туризму. Відвідувачам може бути цікавим ознайомлення з місцевими традиціями, ремеслами, народним мистецтвом, відвідування етнографічних музеїв, старовинних церков, фортець та інших архітектурних пам'яток. Організація майстер-класів з гончарства, ткацтва, різьблення по дереву або вишивки сприяє не лише збереженню традицій, а й залученню туристів до інтерактивного досвіду, що робить їх подорожі більш насиченими та унікальними [4].

Не менш важливим напрямом ресурсного підходу є розвиток гастрономічного туризму, який ґрунтується на використанні локальних продуктів та традиційної кухні. Відвідувачі сільських регіонів часто цікавляться дегустаційними турами, які включають відвідування фермерських господарств, виноробень, сироварень або пасік. Такі ініціативи не лише сприяють збереженню кулінарної спадщини, а й стимулюють розвиток місцевого бізнесу, дозволяючи фермерам та виробникам екологічно чистих продуктів отримувати додатковий дохід. Впровадження таких програм, як «Дорога вина», «Сирний маршрут» чи фестивалі традиційних страв, може стати потужним маркетинговим інструментом для популяризації сільського туризму.

Крім природних та культурних ресурсів, важливу роль відіграє людський капітал. Підготовка кадрів у сфері туризму, підвищення кваліфікації підприємців, навчання місцевого населення навичкам ведення туристичного бізнесу та надання якісних послуг є запорукою успіху. Організація освітніх

програм, тренінгів та семінарів допомагає місцевим підприємцям опанувати основи маркетингу, управління персоналом, фінансового планування та клієнтоорієнтованого підходу. Також варто заохочувати молодь до участі в туристичних проектах, оскільки це сприятиме розвитку креативних ідей та створенню нових форматів відпочинку, що відповідають сучасним запитам туристів.

Ресурсний підхід є ефективним механізмом для розвитку сільського туризму, оскільки він дозволяє раціонально використовувати наявні можливості та водночас сприяє їх збереженню для майбутніх поколінь. Завдяки інтеграції природних, культурних, гастрономічних та людських ресурсів можна створити конкурентоспроможний туристичний продукт, що забезпечить стабільний дохід місцевим громадам, сприятиме збереженню культурної спадщини та забезпечить сталий розвиток сільських територій [5].

Інноваційний підхід до розвитку сільського зеленого туризму передбачає активне використання сучасних технологій, новітніх методів управління та нестандартних рішень для підвищення якості туристичних послуг. В умовах цифрової трансформації та зростання попиту на індивідуальні туристичні враження запровадження інновацій стає ключовим фактором конкурентоспроможності регіонів, що розвивають сільський туризм. Впровадження новітніх технологій дозволяє зробити відпочинок у сільській місцевості більш комфортним, цікавим та доступним для широкого кола туристів.

Одним із найважливіших напрямів інноваційного підходу є використання цифрових платформ для бронювання та продажу турів. У сучасному світі більшість мандрівників віддають перевагу онлайн-бронюванню через зручність і доступність. Створення інтерактивних вебсайтів, мобільних додатків і партнерство з глобальними туристичними платформами, такими як Booking.com, Airbnb, TripAdvisor, сприяє підвищенню впізнаваності сільських туристичних локацій. Крім того, спеціалізовані онлайн-платформи, які орієнтовані саме на сільський туризм, дозволяють агросадибам, еко-готелям та фермерським

господарствам залучати більшу кількість клієнтів [1].

Ще одним важливим інструментом є розробка мобільних додатків для туристів, які можуть включати інтерактивні карти місцевості, маршрути, рекомендації щодо цікавих місць, інформацію про місцеві події та фестивалі. Включення в такі додатки функції аудіогідів дозволяє туристам самостійно знайомитися з історією та культурою регіону, не потребуючи екскурсовода. Мобільні додатки також можуть містити рекомендації щодо місцевих ресторанів, ремісничих майстерень, органічних ферм і місць для активного відпочинку, що сприяє кращій орієнтації туристів у регіоні.

Серед сучасних технологій, що набувають популярності, особливе місце займають VR (віртуальна реальність) та AR (доповнена реальність). Ці технології дозволяють організовувати віртуальні екскурсії, що дає змогу туристам заздалегідь ознайомитися з маршрутом або туристичними локаціями перед поїздкою. Використання доповненої реальності дає змогу відтворювати історичні події, реконструювати старовинні будівлі або демонструвати культурні традиції регіону в інтерактивному форматі. Завдяки таким технологіям можна суттєво підвищити інтерес до сільського туризму серед молоді та іноземних туристів [31].

Ще одним важливим аспектом інноваційного підходу є впровадження «розумних» технологій у туристичну інфраструктуру. Йдеться про використання екологічно чистих енергетичних рішень, таких як сонячні батареї, системи збору дощової води, енергоефективні будинки та екологічні системи утилізації відходів. «Розумні» технології також можуть включати системи автоматизованого управління кліматом у номерах туристичних садиб, інтелектуальне освітлення, біометричний доступ до житла та інтерактивні інформаційні кіоски. Усе це підвищує комфорт туристів, сприяє енергоефективності та відповідає сучасним тенденціям сталого розвитку.

Крім того, інноваційний підхід включає використання технологій штучного інтелекту (AI) та аналізу великих даних (BigData) для покращення туристичного обслуговування. Наприклад, AI-алгоритми можуть аналізувати

поведінку туристів, їхні вподобання та запити, щоб персоналізувати пропозиції туристичних продуктів. Використання чат-ботів та голосових помічників для надання інформації туристам у режимі реального часу також сприяє покращенню обслуговування та підвищенню задоволеності клієнтів.

Ще одним перспективним напрямом є розвиток альтернативних форм оплати та блокчейн-технологій у туристичному бізнесі. Впровадження криптовалютних платежів, смарт-контрактів для бронювання та цифрових ваучерів може зробити туристичні послуги більш доступними для міжнародної аудиторії та забезпечити прозорість фінансових операцій [30].

Інноваційний підхід до розвитку сільського туризму дозволяє не лише підвищити рівень комфорту туристів, а й зробити цей вид відпочинку привабливішим для нових категорій клієнтів. Завдяки використанню цифрових технологій, екологічних рішень та інтерактивних форматів залучення відвідувачів можна значно підвищити конкурентоспроможність регіону та сприяти його сталому розвитку. Таким чином, інновації стають не просто додатковим інструментом, а необхідною умовою ефективного функціонування туристичної галузі у сучасних умовах.

Комплексний підхід до розвитку сільського зеленого туризму передбачає одночасне використання різних методичних інструментів та стратегій для досягнення стійкого економічного, соціального та екологічного зростання. На відміну від окремих вузькоспеціалізованих підходів, які зосереджуються на певних аспектах розвитку (інституційних, ресурсних чи інноваційних), комплексний підхід об'єднує їх у єдину цілісну систему. Такий підхід забезпечує ефективне управління туристичним потенціалом регіону, сприяє гармонійному розвитку інфраструктури та підтримує збереження природних і культурних ресурсів [2].

Однією з ключових складових комплексного підходу є налагодження взаємодії між державними, приватними та громадськими структурами. Державні органи відіграють важливу роль у створенні сприятливих умов для розвитку сільського туризму, включаючи нормативно-правову базу, податкові пільги та

програми фінансування. Приватний сектор, зокрема власники агросадиб, туристичних комплексів і підприємці, відповідає за якість туристичних послуг та інвестування в інфраструктуру. Громадські організації та місцеві громади, своєю чергою, виступають гарантом збереження культурної спадщини та природних ресурсів, сприяючи розвитку сталого туризму. Взаємодія між цими секторами дозволяє забезпечити ефективне управління туристичним потенціалом регіону та уникнути конфліктів між екологічними та економічними інтересами.

Ще одним важливим елементом є синхронізація розвитку інфраструктури, маркетингових стратегій та екологічної рівноваги. Інфраструктурний розвиток має враховувати не лише будівництво туристичних об'єктів, а й покращення транспортної доступності, забезпечення якісних комунальних послуг та розвиток цифрових технологій для туристів. Маркетингові стратегії повинні спрямовуватися на формування привабливого туристичного іміджу регіону, використовуючи сучасні засоби комунікації, соціальні мережі та інтерактивні платформи. Водночас екологічна складова залишається критично важливою, оскільки саме природні ресурси є основним активом сільського туризму. Раціональне використання земель, збереження біорізноманіття та екологічно чисті технології повинні стати невід'ємною частиною розвитку туристичних об'єктів [4].

Гнучкість управління є ще одним фактором, який визначає ефективність комплексного підходу. Умови ринку, попит туристів та глобальні тренди постійно змінюються, тому стратегії розвитку сільського туризму повинні адаптуватися до цих змін. Наприклад, у період пандемії COVID-19 багато туристичних об'єктів змушені були перейти на нові формати роботи, пропонуючи більш ізольовані варіанти відпочинку, цифрові сервіси та онлайн-екскурсії. У майбутньому зростання популярності екотуризму, цифрових технологій та персоналізованого підходу до обслуговування вимагає від туристичних підприємств постійного оновлення своїх стратегій та впровадження новітніх рішень.

Комплексний підхід до розвитку сільського туризму дозволяє створити стійку систему, яка забезпечує не лише зростання туристичних потоків, а й підвищення рівня життя місцевого населення, збереження унікальної природи та культурної спадщини. Взаємодія всіх зацікавлених сторін, узгоджений розвиток інфраструктури та маркетингу, екологічна відповідальність та адаптивність до змін - усе це формує основу для довготривалого успіху сільського туризму [3].

Методичні підходи до розвитку сільського зеленого туризму мають базуватися на всебічному врахуванні економічних, соціальних, екологічних та технологічних аспектів. Вони повинні передбачати системний аналіз, використання сучасних маркетингових інструментів, ефективне залучення природних та людських ресурсів, а також впровадження інноваційних технологій. Важливу роль відіграє координація між державним, приватним та громадським секторами, що забезпечує баланс між розвитком економіки та збереженням навколишнього середовища [2].

Лише застосування комплексного підходу дасть змогу досягти сталого розвитку сільського туризму, підвищити привабливість сільських територій для туристів, створити нові робочі місця та покращити рівень життя місцевого населення. Впровадження ефективних стратегій дозволить не лише зберегти природні та культурні багатства регіонів, а й створити конкурентоспроможну туристичну галузь, що сприятиме довготривалому економічному зростанню та формуванню позитивного іміджу України як привабливої туристичної дестинації.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Оцінка існуючих програм розвитку сільського зеленого туризму області

Сільський зелений туризм є однією з важливих складових розвитку аграрних та сільських територій Київської області, яка володіє значним потенціалом завдяки поєднанню природних, культурних та історичних ресурсів. Вигідне географічне розташування області, близькість до столиці України, створюють умови для розвитку туризму. Важливу роль у цьому процесі відіграють державні та регіональні програми, спрямовані на підтримку малого та середнього бізнесу, поліпшення інфраструктури, а також стимулювання підприємницької діяльності, пов'язаної з організацією туристичних послуг у сільських районах [8, с. 112].

Кількість агросадиб у Київській області за 2020–2024 роки відобразимо на (рис. 2.1) [47].

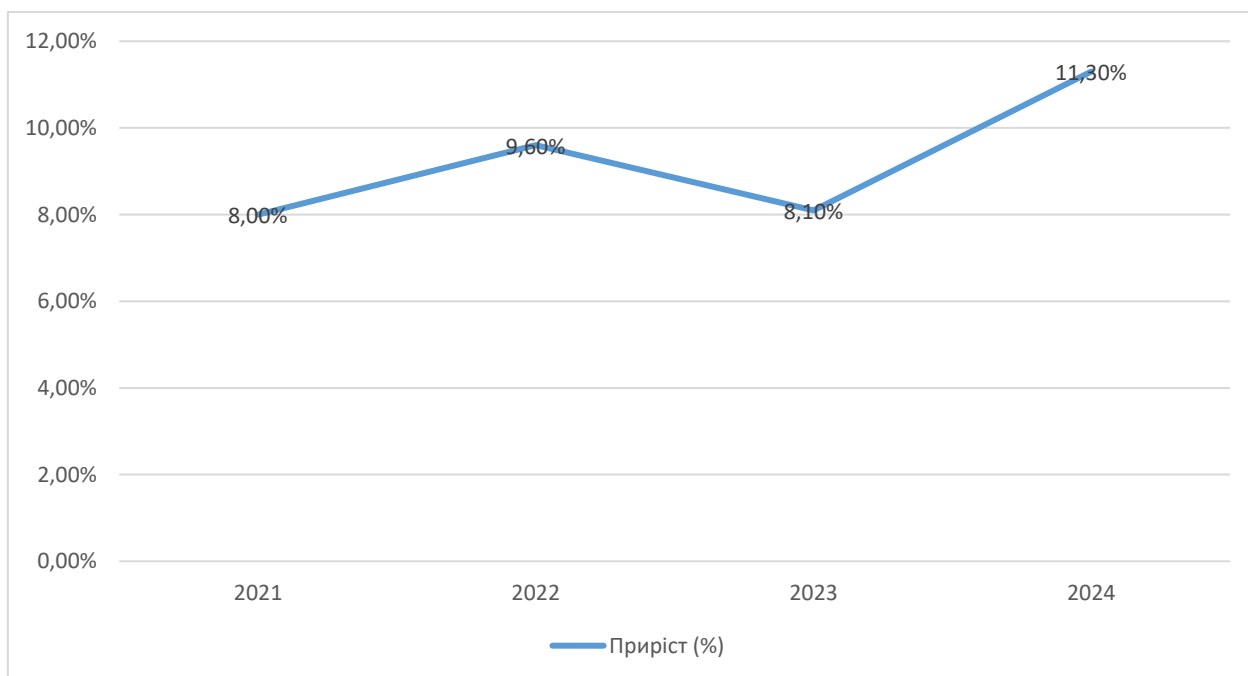

Рис. 2.1. Графік приросту агросадиб

Динаміка приросту агросадиб у Київській області демонструє позитивну тенденцію протягом останніх років. Згідно з даними Департаменту культури та

туризму Київської обласної військової адміністрації, кількість агросадиб зростала щорічно, що свідчить про підвищення зацікавленості підприємців та місцевого населення у розвитку сільського зеленого туризму. На графіку видно, що найбільший приріст спостерігався у 2021–2023 роках, що може бути зумовлено впровадженням програм підтримки малого та середнього бізнесу у сфері туризму, збільшенням кількості грантових можливостей та зростанням попиту на екологічний відпочинок.

Особливо варто відзначити, що після незначного уповільнення темпів приросту у 2020 році (що пов'язано з наслідками пандемії COVID-19), розвиток агротуристичних садиб значно активізувався. Це свідчить про високу адаптивність сектору до змін ринкової ситуації та попиту споживачів. Очікується, що при збереженні позитивної державної політики підтримки та активізації маркетингових кампаній із популяризації сільського туризму, ця тенденція матиме стійкий характер і надалі.

Програми підтримки сільського туризму мають на меті покращення умов для розвитку агросадиб, фермерських господарств та інших підприємств, що забезпечують туристичні послуги.

Програми підтримки розвитку сільського туризму в Київській області відобразимо в (табл. 2.1) [49].

Таблиця 2.1

Програми підтримки розвитку сільського туризму в Київській області

Назва програми	Роки реалізації	Джерело фінансування	Основні заходи
Комплексна програма розвитку туризму	2021–2025	Державний і обласний бюджет	Створення маршрутів, гранти
Проект підтримки агросадиб	2022–2026	Міжнародні гранти	Пільгові кредити, навчання
Програма «Село і туризм»	2020–2024	Місцеві бюджети	Ярмарки, фестивалі

Розвиток сільського зеленого туризму сприяє зростанню економічної активності на селі, створенню нових робочих місць, збереженню традиційних ремесел та культурних практик, а також поліпшенню екологічної ситуації

завдяки популяризації екологічно чистих технологій та способів відпочинку.

На рівні держави сільський туризм визнаний важливим напрямом, який потребує уваги та підтримки. Одним з основних нормативних актів, який регулює розвиток цього напрямку є Державна стратегія регіонального розвитку України до 2027 року.

Основні заходи Державної стратегії регіонального розвитку, що стосуються сільського туризму відобразимо в (табл. 2.2) [49].

Таблиця 2.2

Основні заходи Державної стратегії регіонального розвитку, що стосуються сільського туризму

Захід	Очікуваний результат	Строки виконання
Створення туристичних маршрутів	Підвищення туристичної привабливості	2021–2027
Фінансова підтримка агротуристичних господарств	Розширення кількості об'єктів туризму	2021–2025
Реконструкція інфраструктури	Покращення доступності	2022–2027

Вона визначає підтримку сільського туризму як пріоритет для розвитку сільських територій, що дозволяє залучати інвестиції, покращувати інфраструктуру та сприяти розширенню туристичних маршрутів. Водночас, хоча державні стратегії та програми є важливими, їхня реальна ефективність залежить від того, як ці програми реалізуються на місцевому рівні, в тому числі на території Київської області [1].

Закон України «Про туризм», що регулює загальні принципи розвитку туризму в Україні, містить положення, які стосуються саме розвитку екологічного та сільського туризму. Цей закон дає можливість для підтримки аграрного туризму через фінансові механізми, такі як гранти, субсидії та податкові пільги для підприємців, які займаються туристичною діяльністю. Програма розвитку туризму та курортів в Україні також включає заходи, спрямовані на поліпшення інфраструктури та залучення інвестицій у розвиток туристичних об'єктів[46].

Однак державна політика не завжди має належну реалізацію на місцевому рівні, і тут важливу роль розвивають регіональні програми.

Динаміку фінансування програм розвитку туризму у Київській області відобразимо на (рис. 2.2) [48].

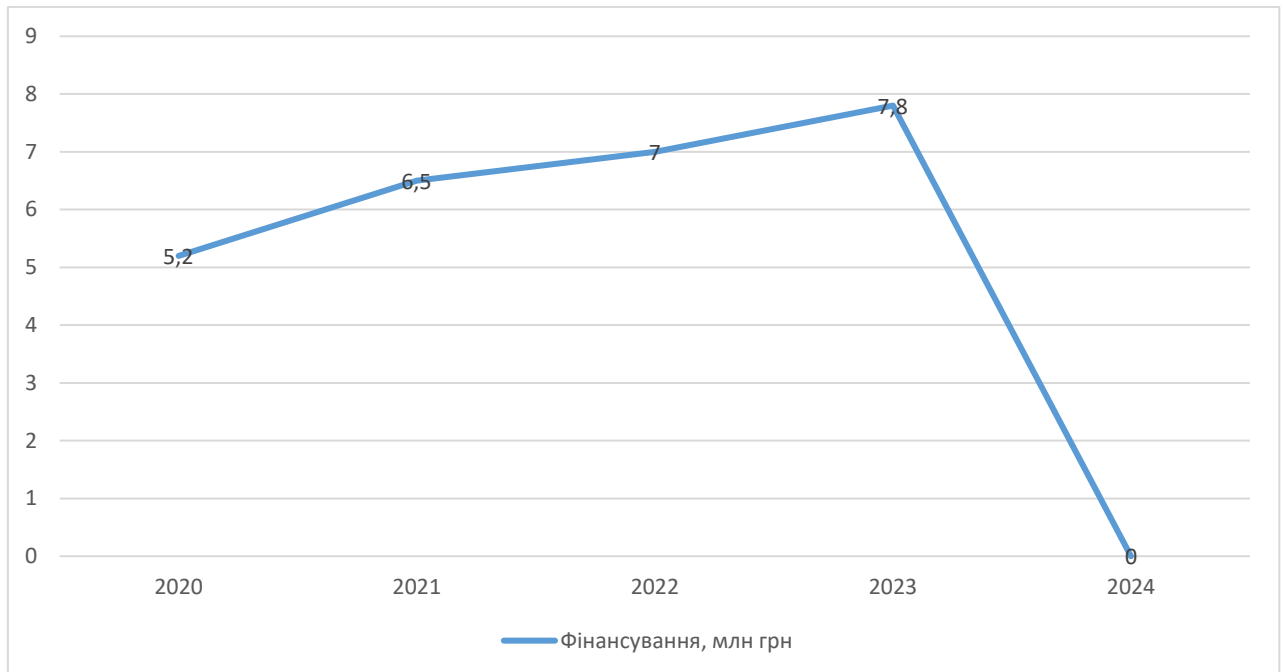

Рис. 2.2. Динаміка фінансування програм розвитку туризму у Київській області, млн грн

Київська область має низку ініціатив, спрямованих на розвиток сільського зеленого туризму. Однією з таких є Комплексна програма розвитку туризму в Київській області, яка включає в себе заходи щодо створення нових туристичних маршрутів, покращення інфраструктури, підтримки фермерських господарств, розвитку екологічних турів та організації культурних заходів. Вона забезпечує фінансування проектів з організацій фестивалів, ярмарків, майстер-класів з традиційних ремесел, що також є елементами сільського туризму.

Програма також містить ініціативи для розвитку агросадиб, зокрема, надання грантів та пільгових кредитів для малих підприємств у сфері туризму. Зокрема, такі підтримки дають можливість створювати спеціалізовані туристичні послуги для відпочинку на природі, з дегустацією місцевих продуктів, проведенням майстер-класів з ремесел та іншими культурними заходами. Така діяльність допомагає не тільки створювати нові робочі місця, але

й зберігати традиції місцевих громад [11].

Однак, на практиці, реалізація цих програм виявляється дещо ускладненою через ряд проблем. Однією з основних є недостатнє фінансування програм. Часто на місцях не вистачає коштів для втілення всіх запланованих заходів. Це також стосується фінансування фермерських господарств та агросадиб, які бажають розвивати туристичні послуги. Другим важливим аспектом є недостатньо розвинена інфраструктура сільських районів. Відсутність належного стану доріг, обмежений доступ до туристичних об'єктів через погану транспортну інфраструктуру знижує привабливість регіону для туристів. Це також обмежує можливості розвитку сільського туризму, оскільки туристи не завжди мають змогу комфортно доїхати до тих чи інших місць.

Ще однією проблемою є відсутність належної координації між державними та місцевими органами влади, а також між різними програмами, що реалізуються одночасно. Це призводить до дублювання зусиль, неефективного використання фінансів і ресурсів, а також до неузгодженості в діях між програмами, що обмежує їхній ефект [8, с. 58].

Щоб забезпечити більш ефективний розвиток сільського зеленого туризму в Київській області, необхідно зосередити увагу на кількох аспектах. По-перше, потрібно збільшити фінансування програм, зокрема через залучення міжнародних грантів та інвестицій, а також підвищити рівень інформування підприємців про можливості підтримки з боку держави. По-друге, необхідно працювати над поліпшенням інфраструктури, зокрема розвитку транспортних шляхів та забезпечення зручного доступу до туристичних об'єктів. По-третє, варто створити єдину координаційну структуру для усіх програм розвитку сільського туризму на рівні області, що дозволить оптимізувати зусилля та забезпечити належну організацію діяльності.

Загалом, Київська область має значний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму, однак для реалізації цього потенціалу потрібні ефективні програми підтримки та координація дій на всіх рівнях. Тільки за умови ефективного використання державних та місцевих ресурсів можна забезпечити

сталий розвиток цього сектору, що сприятиме підвищенню економічної активності та поліпшенню якості життя на селі [13].

У Київській області реалізуються кілька важливих програм, спрямованих на розвиток сільського туризму, які отримують фінансування з державних та місцевих бюджетів, а також за рахунок міжнародних грантів і приватних інвестицій. Однією з найбільш важливих є Комплексна програма розвитку туризму, яка включає в себе різноманітні заходи для розвитку туристичної інфраструктури в регіоні. Ця програма передбачає будівництво та модернізацію садиб зеленого туризму, надання грантів і субсидій підприємцям, що займаються сільським туризмом, а також активну популяризацію Київської області як туристичного регіону. Крім того, передбачено розробку нових туристичних маршрутів, а також впровадження екологічних технологій у сферу туризму, що сприяє збереженню природних ресурсів.

Однак, незважаючи на стратегічні ініціативи, є певні проблеми в реалізації цих програм. Зокрема, фінансування залишається обмеженим, що впливає на швидкість і ефективність реалізації заходів. Крім того, відсутність чіткої координації між різними державними та місцевими структурами часто призводить до того, що ініціативи не взаємодіють належним чином, що знижує їхню ефективність. Багато підприємців, які займаються сільським туризмом, не мають достатньої інформації щодо можливостей отримання грантів або субсидій, що теж обмежує їхню участь у програмах [11].

Одним із прикладів успішних ініціатив є програми підтримки малого та середнього бізнесу в агротуризмі, які включають надання пільгових кредитів і грантів для фермерських господарств, що займаються туризмом. Завдяки таким програмам у Київській області з'явилися десятки успішних агросадиб, де туристи можуть насолоджуватися екскурсіями, дегустаціями місцевих продуктів, а також брати участь у майстер-класах з традиційних ремесел та активному відпочинку. Це створює робочі місця і сприяє розвитку місцевих громад.

Також важливим аспектом є екологічні ініціативи, реалізовані в рамках програми «Екологічна Київщина». Одним з проектів є створення екологічних

туристичних маршрутів, зокрема велосипедних та пішохідних, на території Національного природного парку «Голосіївський». Крім того, активно розвивається екофермерство, використовуючи екологічно чисті технології, що сприяє сталому розвитку туризму і охороні природних ресурсів.

Успішні проекти розвитку сільського туризму в Київській області відобразимо в (табл. 2.3) [49].

Таблиця 2.3

Успішні проекти розвитку сільського туризму в Київській області

Назва проекту	Громада	Результат
«Сільський туризм – нові можливості»	Макарівська громада	Створено 5 агросадиб, розроблено 2 маршрути
«Еко-садиба для родинного відпочинку»	Бориспільська громада	Побудовано екосадибу, збільшення турпотоків
«Фестиваль традиційної кухні»	Бучанський район	Щорічне проведення гастрономічного фестивалю

Незважаючи на існуючі програми, Київська область стикається з кількома проблемами, які можуть обмежувати їхню ефективність. Однією з головних проблем є недостатнє фінансування, яке не дозволяє втілювати всі плани в повному обсязі. Крім того, відсутність належної інформаційної підтримки для підприємців та погана координація між органами влади і підприємцями часто призводять до затримок і труднощів у реалізації ініціатив. Інфраструктура в деяких районах області потребує суттєвого покращення, зокрема дороги та транспортні зв'язки, що ускладнює доступ до туристичних об'єктів [8, с. 71].

Для покращення ситуації в Київській області та досягнення сталого розвитку сільського туризму, необхідно збільшити фінансування програм, особливо для розвитку інфраструктури та підтримки малого бізнесу. Потрібно також підвищити рівень інформаційної підтримки для підприємців, щоб вони мали доступ до всіх можливих грантів і субсидій. Важливим є також розширення екологічних ініціатив для створення нових туристичних маршрутів, що сприятимуть розвитку екологічного туризму. Останнім, але не менш важливим кроком є створення єдиної координаційної платформи, яка дозволить

інтегрувати всі зусилля державних структур, підприємців і громадських організацій для досягнення максимальної ефективності в розвитку сільського туризму в регіоні.

2.2. Аналіз попиту на сільський зелений туризм в Київській області

Аналіз попиту на сільський зелений туризм у Київській області показує стабільне зростання інтересу до цього сегменту туризму, особливо серед жителів великих міст, таких як Київ. відповідно до тенденцій останніх років, все більше людей шукають можливості для відпочинку на природі, виїзду на агросадиби, участі в екскурсіях, дегустаціях та традиційних ремеслах, що дозволяє поєднувати відпочинок з пізнавальними та екологічно чистими заходами.

Згідно з інформацією Головного управління статистики в Київській області, опублікованою у «Статистичному щорічнику Київської області за 2023 рік» [6], надаються загальні дані про соціально-економічний стан регіону, але відсутня конкретна інформація щодо кількості агросадиб, обсягів туристичних потоків або фінансових показників, пов'язаних із сільським зеленим туризмом.

На національному рівні, за даними Державної служби статистики України, у 2017 році кількість офіційно зареєстрованих садиб сільського зеленого туризму становила 377 одиниць, що на 142 одиниці більше, ніж у 2015 році, з темпом росту 60,4%. Однак, ці дані не деталізуються за регіонами, що ускладнює аналіз ситуації в Київській області [7].

Станом на 2024 рік, офіційна статистика щодо кількості агросадиб та обсягів туристичних потоків у Київській області залишається обмеженою. Відсутність детальних даних ускладнює проведення глибокого аналізу та розробку стратегій розвитку сільського зеленого туризму в регіоні. Для покращення ситуації необхідно впровадити систематичний збір та публікацію статистичних даних, що дозволить ефективніше планувати та реалізовувати заходи з розвитку цього перспективного напрямку туризму.

Відсутність детальної статистичної інформації на регіональному рівні підкреслює необхідність удосконалення системи збору та аналізу даних у сфері

сільського зеленого туризму. Це дозволить більш точно оцінювати поточний стан ринку, виявляти тенденції та розробляти ефективні стратегії розвитку цього перспективного напрямку в Київській області [12].

Сільський зелений туризм у Київській області є перспективним напрямом розвитку регіону, який поєднує багатий природний і культурний потенціал з вигідним географічним розташуванням поблизу столиці України. Ця галузь має значний потенціал для забезпечення економічного зростання сільських територій, створення нових робочих місць, популяризації місцевої культури та збереження природних ресурсів. Однак для повноцінного розвитку цього сектору необхідно подолати низку викликів і реалізувати відповідні заходи, спрямовані на усунення існуючих проблем (табл. 2.4) [11]

Таблиця 2.4

Оцінка сучасного стану сільського зеленого туризму в Київській області

Аспект	Оцінка (за 10-бальною шкалою)	Проблеми	Рекомендації
Інфраструктура	5	Стан доріг, шлюб сучасний за	Інвестиції в будівництво, модернізацію інфраструктури
Правова база	4	Відсутність чітких нормативно-правових актів	Розробка нормативно-правових актів для регулювання т
Інформаційна підтримка	3	Брак платформи для інформаційної підтримки та планування	Створення інформаційних платформ, мобільних додатків
Популяризація регіону	6	Слабка маркетингова активність, низький рівень обізнаності	Розробка та впровадження ефективних маркетингових стратегій
Економічна перспектива	7	Недостатнє залучення інвестицій у розвиток галузі	Залучення інвесторів, підтримка місцевих ініціатив

Однією з головних проблем є недостатня інфраструктура. У багатьох сільських районах Київської області спостерігається брак сучасних закладів розміщення та харчування, які відповідали б вимогам сучасних туристів. Відсутність комфортних місць для проживання та ресторанів із якісним обслуговуванням обмежує можливості прийому туристів, особливо у віддалених

селах. Крім того, стан доріг у багатьох районах потребує суттєвого покращення, що ускладнює доступ до туристичних об'єктів. Відсутність зручного транспортного сполучення зменшує привабливість регіону як туристичного напрямку.

Ще однією серйозною проблемою є відсутність чіткої правової бази. Наразі законодавство у сфері сільського зеленого туризму в Україні є недостатньо розвиненим, що створює перешкоди для його ефективного регулювання та розвитку. Відсутність нормативно-правових актів, які б чітко регулювали діяльність суб'єктів сільського туризму, ускладнює залучення інвестицій та створення сприятливих умов для підприємців, які бажають працювати в цій галузі[17].

Також важливою проблемою є низький рівень обізнаності потенційних туристів про можливості відпочинку в сільській місцевості Київської області. Недостатня інформаційна підтримка, брак ефективних маркетингових стратегій та слабка популяризація туристичних продуктів призводять до того, що навіть у межах України мало хто знає про туристичні переваги Київщини. Відсутність сучасних інформаційних платформ і систем бронювання ускладнює планування подорожей.

Попри ці виклики, розвиток сільського зеленого туризму в Київській області має значні перспективи. Одним із ключових напрямів має стати розвиток інфраструктури. Інвестиції у будівництво та модернізацію закладів розміщення і харчування, а також у покращення транспортної інфраструктури сприятимуть створенню комфортних умов для туристів. Окрему увагу слід приділити розвитку екосадиб, які відповідатимуть сучасним екологічним стандартам та збережуть автентичний український стиль [18].

Важливим кроком для підтримки галузі є вдосконалення законодавчої бази. Розробка чітких нормативно-правових актів, які регулюватимуть діяльність суб'єктів сільського туризму, створить прозорі правила для підприємців та залучить інвесторів. Це дозволить стимулювати створення нових робочих місць та збільшити надходження до місцевих бюджетів.

Для популяризації сільського зеленого туризму необхідно розробляти і впроваджувати ефективні маркетингові стратегії. Створення сучасних веб-сайтів, мобільних додатків та інформаційних буклетів, активна присутність у соціальних мережах та проведення промоційних кампаній допоможуть привернути увагу туристів як з України, так і з-за кордону. Проведення навчальних програм для місцевих жителів також сприятиме підвищенню якості надаваних послуг [34].

Комплексний підхід до вирішення існуючих проблем дозволить забезпечити сталий розвиток сільського зеленого туризму в Київській області. Реалізація інфраструктурних проектів, удосконалення законодавства, популяризація регіону та підтримка місцевих громад сприятимуть підвищенню туристичної привабливості регіону. Це не лише забезпечить економічне зростання сільських територій, але й сприятиме збереженню культурної та природної спадщини, що є важливим завданням для сталого розвитку Київської області.

2.3. Дослідження туристичного потенціалу сільського зеленого туризму

Дослідження туристичного потенціалу сільського зеленого туризму в Київській області виявляє значний потенціал для розвитку цього виду туризму, який в останні роки стає дедалі популярнішим серед українців та іноземних туристів. Київська область має безліч природних та культурних ресурсів, які можуть бути ефективно використані для розвитку сільського туризму.

Київська область завдяки своєму вигідному географічному розташуванню, близькості до столиці України та наявності розвиненої транспортної інфраструктури має всі передумови для залучення великої кількості туристів. Однак, фактична кількість туристів, які відвідують сільські території області, залишається відносно низькою порівняно з іншими туристичними регіонами України [34].

Згідно з даними Державної служби статистики України, загальні туристичні потоки в Київській області зростають, проте переважна більшість відвідувачів зосереджена у містах, а не в сільській місцевості. Сільський зелений туризм становить лише невеликий відсоток від загального туристичного потоку, що свідчить про необхідність активнішого просування цього напрямку «Таблиця 2.5» [10].

Таблиця 2.5

Туристичні потоки у Київській області (2024 рік)

Показник	Значення
Загальна кількість туристів (2024, тис. осіб)	1400
Кількість туристів у містах (2024, тис. осіб)	1100
Кількість туристів у сільській місцевості (2024, тис. осіб)	300
Темп зростання туристичних потоків (2020-2024 рр., %)	16.7
Частка сільського туризму від загального потоку (%)	21.4

Дані за 2024 рік свідчать, що загальна кількість туристів у Київській області склала 1400 тис. осіб, що демонструє зростання з 2020 роком. Більшість із них - 1100 тис. осіб - зосереджена в містах, тоді як у сільській місцевості кількість туристів зросла до 300 тис. осіб.

Темп зростання туристичних потоків за період 2020-2024 років склав 16,7%, що є значним підвищенням, завдяки попереднім рокам. Частка туристів, які відвідують сільську місцевість, становить 21,4% від загальної кількості. Хоча це демонструє незначний прогрес у розвитку сільського зеленого туризму, потенціал цього напрямку все ще недостатньо.

Для подальшого зростання необхідно інвестувати в розвиток інфраструктури, посилювати маркетингові заходи, створювати нові туристичні маршрути та активності, а також популяризувати сільський туризм як важливий напрямок для відпочинку в Київській області [6].

Ці показники вказують на значний потенціал для подальшого розвитку сільського туризму в регіоні та потребують впровадження стратегій, які

дозволять збільшити кількість відвідувачів у сільській місцевості.

Туристичні потоки в Київській області формуються під впливом кількох важливих факторів, які визначають можливості розвитку регіону як туристичного центру. Ці фактори охоплюють природний і культурний потенціал, соціально-економічні умови та інфраструктурне забезпечення, що взаємодіють і створюють передумови для залучення туристів [10].

Природний потенціал регіону є одним із ключових чинників, який визначає його туристичну привабливість. Київщина багата на природні ресурси, серед яких мальовничі річки (Дніпро, Ірпінь, Трубіж), численні озера, густі ліси та природоохоронні території, такі як Канівський природний заповідник та Дніпровсько-Тетерівський заказник. Ці унікальні природні об'єкти створюють сприятливі умови для розвитку екологічного та активного туризму. Туристи мають можливість насолоджуватися пішими прогулянками мальовничими маршрутами, займатися риболовлю, брати участь у велосипедних турах або кемпінгах. Особливої уваги заслуговують природні зони, які зберегли свою первозданну красу і приваблюють тих, хто цінує гармонію з природою.

Історико-культурний потенціал Київської області також є важливою складовою для розвитку туризму. Сільські райони області багаті на архітектурні пам'ятки, етнографічні музеї та місця, пов'язані з визначними подіями в історії України. Наприклад, старовинні церкви, садиби та інші архітектурні об'єкти дозволяють туристам зануритися в історичну атмосферу регіону. Крім того, наявність етнографічних музеїв, де представлені ремесла, народний одяг, знаряддя праці та інші аспекти життя місцевого населення, робить Київщину привабливою для шанувальників культурно-пізнавального туризму [8, с. 117].

Соціально-економічні фактори відіграють вирішальну роль у розвитку туристичних потоків, оскільки вони безпосередньо впливають на можливості місцевих громад забезпечувати туристичні послуги. Розвиток сільського зеленого туризму стимулює створення нових робочих місць, підвищує рівень доходів місцевого населення та сприяє активізації місцевої економіки. Проте низький рівень доходів мешканців у деяких районах області обмежує їх

можливості для інвестування у туристичну інфраструктуру. Це, у свою чергу, зменшує кількість якісних туристичних продуктів і знижує рівень обслуговування, що може негативно впливати на загальний туристичний потік.

Інфраструктурні фактори також є вирішальними у формуванні туристичних потоків. Якість доріг, наявність сучасних закладів розміщення та харчування визначають комфорт і зручність для туристів. У багатьох сільських районах Київської області інфраструктура залишається недостатньо розвиненою. Низька якість доріг ускладнює доступ до деяких туристичних об'єктів, а відсутність сучасних готелів, агросадиб чи ресторанів зменшує привабливість регіону для туристів, особливо з-за кордону. Окрім того, недостатня кількість маркованих маршрутів, зон відпочинку та спеціалізованих об'єктів для активного відпочинку обмежує вибір для туристів, які шукають різноманітні варіанти проведення дозвілля [9].

Туристичні потоки в Київській області залежать від комплексної взаємодії природних, історико-культурних, соціально-економічних та інфраструктурних чинників. Розвиток кожного з цих напрямів може значно покращити привабливість регіону для туристів, збільшити їх кількість та забезпечити сталий розвиток сільського зеленого туризму. Це, своєю чергою, сприятиме соціально-економічному піднесенню сільських територій, збереженню культурної спадщини та покращенню екологічного стану регіону (рис. 2.3) [34].

Туристичні потоки мають значний вплив на соціально-економічний розвиток регіонів, особливо в сільській місцевості, де туризм може стати важливим джерелом економічного зростання, покращення соціального добробуту та збереження природних ресурсів.

Розвиток туризму в сільських районах відіграє важливу роль у стимулюванні місцевої економіки. Завдяки відкриттю нових туристичних об'єктів, таких як агросадиби, ресторани, сувенірні крамниці, бази відпочинку та розважальні центри, створюються нові робочі місця для місцевих жителів. Це, у свою чергу, підвищує рівень зайнятості та доходи населення, що сприяє економічній стабільності регіону [35].

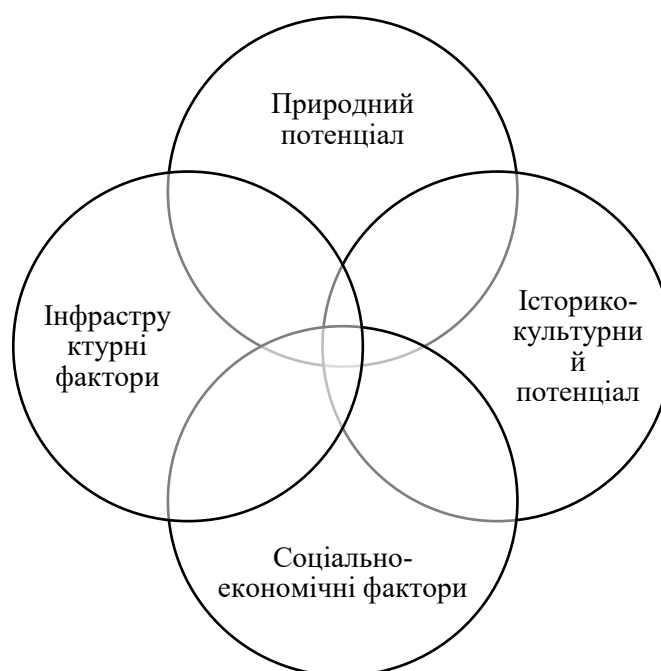

Рис. 2.3. Фактори, що впливають на туристичні потоки

Додатково, туристичний бізнес стимулює розвиток інших сфер економіки, зокрема сільського господарства, ремесел та транспорту. Наприклад, фермерські господарства, які постачають екологічно чисті продукти для туристів, отримують додатковий дохід і розширюють свою діяльність. Успішний розвиток туризму також сприяє залученню інвестицій у регіон. Інвестори охочіше вкладають кошти у розвиток інфраструктури, туристичних об'єктів і послуг, що забезпечує довгострокове зростання доходів місцевих громад. Підвищення податкових надходжень до місцевих бюджетів дозволяє реалізовувати соціальні програми, покращувати інфраструктуру та підтримувати культурні ініціативи.

Туризм сприяє не лише економічному розвитку, але й покращенню якості життя місцевого населення. Зростання туристичних потоків стимулює розвиток інфраструктури, зокрема ремонт і будівництво доріг, розширення мережі комунікацій, будівництво нових об'єктів відпочинку та культури. Це створює комфортніші умови для життя місцевих жителів, а також забезпечує зручність для туристів [43].

Крім того, розвиток туризму сприяє збереженню культурної спадщини регіону. Туристи, які відвідують сільські райони, цікавляться місцевими

традиціями, народними ремеслами, звичаями та історією. Це спонукає громади до збереження своїх культурних цінностей, відродження народних промислів, організації фестивалів, ярмарків та інших заходів, що популяризують місцеву культуру. Таким чином, туризм стає інструментом не лише для підвищення соціального добробуту, а й для збереження ідентичності регіону.

Туристичні потоки також мають значний вплив на природні ресурси регіону. Екотуризм, як частина сільського зеленого туризму, спрямований на гармонійне співіснування людини з природою. Туристи все частіше обирають відпочинок, який сприяє збереженню навколишнього середовища, наприклад, екомаршрути, проживання в екосадибах та активності на природі. Це допомагає привертати увагу до проблем охорони довкілля, сприяє фінансуванню природоохоронних заходів і стимулює громади до дбайливого ставлення до природних ресурсів.

Однак, неконтрольований туристичний потік може спричинити негативні наслідки, такі як деградація природних об'єктів, забруднення територій та знищення біорізноманіття. Для запобігання таким ризикам необхідно впроваджувати заходи сталого розвитку, які включають регулювання туристичних потоків, створення зон з обмеженим доступом, організацію системи збору та переробки відходів. Важливу роль у збереженні природи відіграє підвищення екологічної свідомості туристів і місцевого населення [45].

Туризм у сільських районах має потужний вплив на соціально-економічний розвиток регіону. Він сприяє зростанню місцевої економіки, покращенню якості життя, збереженню культурної спадщини та охороні природних ресурсів. Проте для досягнення довгострокових результатів необхідно враховувати можливі ризики, розробляти стратегії сталого розвитку та впроваджувати ефективні заходи для регулювання туристичних потоків. Це дозволить не лише забезпечити стабільне зростання регіону, але й зберегти його унікальну ідентичність і природне багатство для майбутніх поколінь (рис. 2.4) [34].

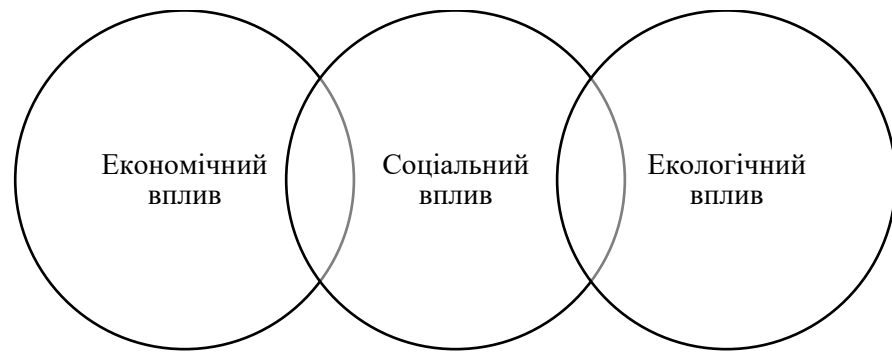

Рис. 2.4. Вплив туристичних потоків на соціально-економічний розвиток регіону

Туристичні потоки є важливим чинником соціально-економічного розвитку Київської області. Вони сприяють зростанню місцевої економіки, збереженню культурної спадщини та покращенню рівня життя місцевого населення. Для досягнення максимальної ефективності необхідно здійснювати комплексні заходи, спрямовані на розвиток інфраструктури, популяризацію регіону та інтеграцію місцевих громад у туристичну діяльність.

РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1. Основні напрями удосконалення розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області

Удосконалення розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області є кроком у збереженні та розвитку місцевих природних і культурних ресурсів, а також у підвищенні економічної привабливості регіону.

Розвиток інфраструктури є ключовим елементом для забезпечення сталого розвитку сільського зеленого туризму. Інфраструктура створює необхідні умови для залучення туристів, підвищення їхнього комфорту та безпеки, а також ефективного використання природного й культурного потенціалу регіону. У Київській області розвиток інфраструктури може стати важливим чинником для збільшення туристичних потоків і підвищення конкурентоспроможності регіону на національному та міжнародному рівнях(рис. 3.1) [30].

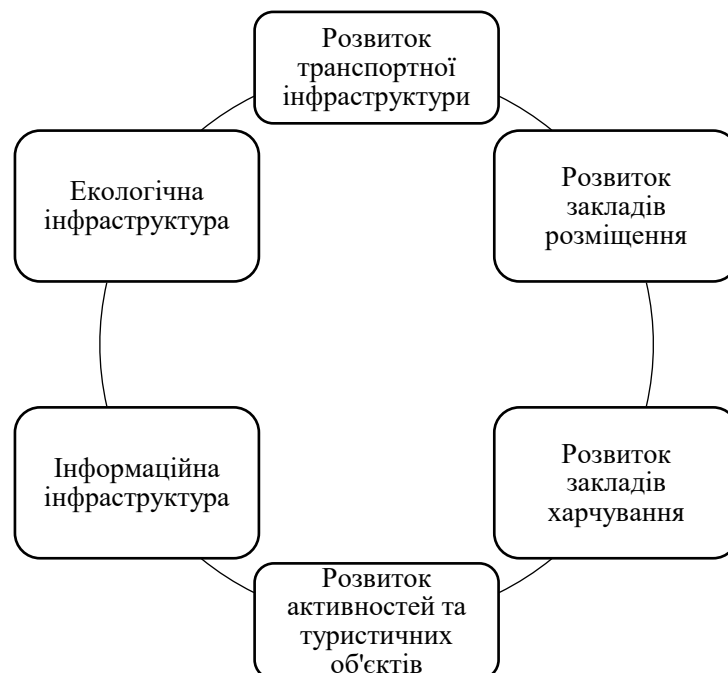

Рис. 3.1. Ключові напрями розвитку інфраструктури сільського зеленого туризму

Розвиток транспортної інфраструктури є ключовим фактором, який впливає на успішність туризму, особливо у віддалених сільських районах. Для залучення туристів і забезпечення їхнього комфорту необхідно створити зручні умови для пересування, що передбачає низку важливих заходів.

Першочерговим завданням є реконструкція та будівництво доріг. У багатьох сільських населених пунктах Київської області дорожня інфраструктура перебуває в незадовільному стані, що створює суттєві перешкоди для доступу до туристичних об'єктів. Ремонт існуючих доріг і будівництво нових транспортних шляхів є необхідними для забезпечення швидкого та безпечного сполучення між туристичними локаціями. Покращення дорожньої мережі дозволить не лише збільшити потік туристів, але й покращити якість життя місцевого населення [31].

Не менш важливим аспектом є створення транспортних вузлів. Туристи потребують зручних місць для зупинок і пересадок. Організація спеціалізованих транспортних зупинок, облаштування паркінгів поблизу туристичних об'єктів та створення сучасних станцій обслуговування транспорту сприятиме комфортному пересуванню туристів. Особливо важливо враховувати потреби велосипедистів та любителів активного туризму, створюючи відповідні паркувальні місця та сервісні зони.

Розвиток громадського транспорту також є одним із пріоритетів. Для забезпечення зручного доступу туристів до сільських місцевостей необхідно впроваджувати нові маршрути автобусів та маршрутних таксі. Ці маршрути мають з'єднувати основні туристичні об'єкти з великими містами, такими як Київ, та іншими популярними напрямками. Крім того, регулярність і доступність громадського транспорту значно підвищать комфортність подорожей, особливо для туристів без власного транспорту [33].

Особливу увагу слід приділити покращенню навігації. Туристи часто стикаються з труднощами у пошуку об'єктів через відсутність належного маркування та інформаційних матеріалів. Встановлення дорожніх знаків із чіткими позначеннями туристичних маршрутів, відстаней до об'єктів, а також

карт із інформацією про цікаві місця є надзвичайно важливим. Крім того, створення інтерактивних електронних карт і мобільних додатків дозволить туристам легко орієнтуватися у сільській місцевості та планувати свої подорожі.

Комплексний розвиток транспортної інфраструктури забезпечить не лише зростання туристичних потоків, але й сприятиме сталому розвитку регіону. Покращення доріг, організація транспортних вузлів, розширення маршрутів громадського транспорту та впровадження сучасних навігаційних систем підвищать доступність і комфортність відвідування туристичних об'єктів. Це, у свою чергу, позитивно вплине на економіку регіону та якість життя місцевого населення, зробивши сільський зелений туризм привабливим як для внутрішніх, так і для міжнародних туристів [30].

Розвиток закладів розміщення є важливою складовою інфраструктури сільського зеленого туризму, яка відіграє ключову роль у задоволенні потреб туристів. Якісне і комфортне проживання є визначальним чинником у виборі туристами місця для відпочинку, тому вдосконалення системи розміщення у сільській місцевості Київської області потребує комплексного підходу.

Одним із пріоритетних напрямів є підтримка агросадиб і екосадиб. Агросадиби забезпечують туристам автентичний досвід проживання в сільській місцевості, дозволяючи їм ближче познайомитися з культурою, традиціями та побутом регіону. Надання грантів або пільгових кредитів місцевим господарям, які бажають створити або модернізувати агросадиби, сприятиме зростанню кількості таких об'єктів. Особливу увагу слід приділити екосадибам, орієнтованим на екологічність і збереження довкілля. Ці садиби пропонують туристам унікальний досвід, поєднуючи сучасний комфорт із гармонією з природою. Популярність екосадиб серед туристів постійно зростає, тому їхній розвиток є важливим напрямком для регіону [31].

Другим важливим заходом є будівництво кемпінгів і готелів. Кемпінги пропонують туристам доступний спосіб відпочинку на природі та є чудовим варіантом для сімейного чи групового туризму. Водночас, у регіоні слід розвивати як невеликі об'єкти розміщення, такі як сімейні готелі, так і великі

бази відпочинку, які зможуть приймати значну кількість туристів. Сімейні готелі мають змогу створити затишну атмосферу, а великі бази відпочинку забезпечать туристів широким спектром послуг, включаючи конференц-зали, ресторани, спортивні майданчики та інші зручності.

Ще одним важливим аспектом є інтеграція сучасних технологій у функціонування закладів розміщення. Сучасні туристи все частіше обирають об'єкти, які пропонують високий рівень технологічного обслуговування. Оснащення закладів розміщення сучасними засобами комунікації, такими як швидкісний Wi-Fi, є необхідністю для залучення туристів, особливо іноземних. Використання енергоефективних систем, таких як сонячні батареї та системи утилізації води, дозволить не лише зменшити вплив на навколишнє середовище, але й оптимізувати витрати на утримання об'єктів. Впровадження безконтактних сервісів, таких як онлайн-бронювання, безконтактна оплата та цифрові ключі, сприятиме підвищенню комфорту туристів і відповідатиме сучасним трендам у сфері туризму [45].

Розвиток закладів розміщення має на меті не лише збільшення їх кількості, але й забезпечення високої якості обслуговування. Інвестиції в цей сектор, підтримка місцевих підприємців і впровадження новітніх технологій сприятимуть створенню сприятливого середовища для туристів, а також підвищать конкурентоспроможність регіону. У довгостроковій перспективі це дозволить не лише збільшити кількість відвідувачів, але й сприятиме економічному розвитку сільських громад, підвищенню їхнього добробуту та збереженню культурної автентичності Київської області.

Розвиток закладів харчування є важливим елементом інфраструктури сільського зеленого туризму, оскільки якісне харчування є однією з основних складових, що визначає рівень задоволеності туристів. Пропозиція різноманітних страв, виготовлених із локальних екологічно чистих продуктів, не лише задовольняє гастрономічні потреби туристів, але й формує унікальний образ регіону, сприяючи його популяризації [14].

Одним із ключових напрямів є відкриття нових ресторанів і кафе. У

сільських районах Київської області слід створювати сучасні заклади харчування, які пропонуватимуть широкий асортимент страв, приготованих із локальних інгредієнтів. Використання свіжих, екологічно чистих продуктів не лише гарантує високу якість страв, але й надає туристам змогу познайомитися з кулінарними традиціями регіону. Особливий акцент варто зробити на створенні автентичних закладів, де туристи зможуть скуштувати традиційні страви української кухні. Крім того, впровадження сучасних технологій обслуговування, таких як онлайн-меню чи безконтактна оплата, зробить ці заклади привабливішими для відвідувачів [15].

Наступним важливим напрямом є розвиток гастрономічних турів. Створення спеціальних маршрутів, які поєднують дегустацію місцевих страв із відвідуванням ферм та участю в кулінарних майстер-класах, стане чудовим доповненням до традиційного туризму. Туристи матимуть змогу відвідати локальні фермерські господарства, дізнатися про процес виготовлення продуктів, таких як мед, сир чи ковбаси, та взяти участь у їх приготуванні. Гастрономічні тури сприяють зануренню туристів у культуру та побут регіону, створюючи незабутні враження.

Не менш важливим є підтримка фермерських господарств, яка сприяє розвитку місцевої економіки. Організація продажу продуктів через ресторани, ярмарки чи спеціалізовані магазини дозволяє фермерським господарствам знайти нові канали збуту своєї продукції. У ресторанах і кафе туристи можуть спробувати страви з локальних інгредієнтів, що сприяє популяризації фермерських продуктів. Крім того, проведення ярмарків, де туристи можуть придбати свіжі продукти безпосередньо від виробників, допомагає підтримувати місцевих фермерів і підвищує їхній дохід [16].

Комплексний розвиток закладів харчування передбачає не лише збільшення їхньої кількості, але й підвищення якості обслуговування, орієнтацію на місцеву автентику та інтеграцію з іншими складовими туристичної інфраструктури. Це дозволить забезпечити туристів якісним харчуванням, сприятиме розвитку сільської економіки та популяризації Київської області як

туристичного напрямку. У результаті такі заходи матимуть позитивний вплив не лише на туристичний сектор, але й на соціально-економічний розвиток регіону в цілому.

Розвиток активностей та туристичних об'єктів є одним із найважливіших аспектів створення привабливого середовища для туристів. Різноманітність активностей дозволяє залучити широку аудиторію відвідувачів із різними інтересами та потребами, що сприяє підвищенню популярності регіону та збільшенню туристичних потоків [21].

Створення екотуристичних маршрутів є першочерговим завданням для популяризації природного багатства регіону. Піші, велосипедні та водні маршрути, які проходять через мальовничі природні та культурні об'єкти, можуть стати важливим елементом сільського зеленого туризму. Такі маршрути мають враховувати екологічні аспекти, сприяти збереженню навколишнього середовища та пропонувати туристам можливість насолодитися природною красою Київської області. Наприклад, екотуристичні маршрути можуть охоплювати ліси, річки, озера та природоохоронні території, а також включати місця історико-культурного значення. Розробка детальних карт, встановлення навігаційних знаків і організація місць відпочинку вздовж маршрутів створять додатковий комфорт для туристів [38].

Відновлення історико-культурних об'єктів є важливим заходом для збереження культурної спадщини та приваблення туристів, які цікавляться історією та культурою регіону. Реконструкція старовинних церков, садиб, етнографічних музеїв та інших пам'яток дозволить не лише зберегти ці об'єкти, але й створити унікальні туристичні продукти. Наприклад, старовинні садиби можна перетворити на музеї або місця для проведення культурних заходів. Етнографічні музеї можуть пропонувати інтерактивні експозиції, які дадуть змогу туристам зануритися в історію та побут місцевих жителів.

Організація розважальних заходів є ще одним ефективним способом популяризації регіону. Проведення фестивалів, ярмарків, концертів і тематичних свят, присвячених місцевій культурі та традиціям, створює незабутню атмосферу

для туристів. Наприклад, фестивалі народних ремесел, ярмарки з продажем місцевих продуктів, святкування традиційних українських свят, таких як Івана Купала чи Різдво, можуть стати популярними туристичними подіями. Такі заходи сприяють зміцненню культурної ідентичності регіону, залученню місцевих жителів до туристичної діяльності та формуванню позитивного іміджу регіону.

Розвиток ремісничих майстерень є важливим аспектом, який поєднує збереження культурної спадщини та створення туристичних активностей. Туристи отримують можливість ознайомитися з традиційними ремеслами, такими як гончарство, ткацтво, різьблення по дереву, вишивання та інші народні промисли. Організація майстер-класів у ремісничих майстернях дозволяє туристам не лише побачити процес створення виробів, але й самим спробувати виготовити сувенір або виріб на згадку. Це створює інтерактивний досвід, який приваблює як дорослих, так і дітей [30].

Комплексний розвиток активностей і туристичних об'єктів дозволить створити багатогранну туристичну пропозицію, яка задовольнить інтереси різних категорій туристів. Створення екотуристичних маршрутів, реконструкція історико-культурних пам'яток, організація розважальних заходів і підтримка ремісничих майстерень сприятимуть підвищенню туристичної привабливості регіону, збереженню культурної та природної спадщини, а також соціально-економічному розвитку Київської області. Такий підхід дозволить не лише збільшити туристичні потоки, але й забезпечити сталий розвиток регіону.

Розвиток інформаційної інфраструктури є ключовим чинником для ефективного залучення туристів та формування привабливого образу регіону. У сучасному світі доступ до інформації відіграє вирішальну роль у плануванні подорожей, виборі туристичних маршрутів та об'єктів. Для Київської області, яка має значний потенціал у сфері сільського зеленого туризму, розбудова інформаційної інфраструктури є необхідною умовою для збільшення туристичних потоків і підвищення конкурентоспроможності регіону [31].

Одним із головних напрямів є створення інформаційних платформ, які

забезпечать туристів усією необхідною інформацією про туристичні можливості регіону. Розробка веб-сайтів і мобільних додатків дозволить туристам легко отримувати інформацію про об'єкти, маршрути, заклади розміщення, ресторани, фестивалі та інші активності. Такі платформи мають пропонувати інтерактивні карти, функції бронювання та відгуки, що значно спростить процес планування подорожей. Наприклад, туристи зможуть дізнатися про найкращі маршрути для екотуризму, знайти автентичні агросадиби чи записатися на кулінарний майстер-клас, не виходячи з дому. Важливо, щоб платформи були багатомовними, що зробить їх доступними для іноземних відвідувачів.

Розвиток інформаційних центрів є ще одним важливим кроком для покращення взаємодії з туристами. У ключових точках області, таких як транспортні вузли, популярні туристичні об'єкти та міста, необхідно відкривати туристичні офіси, які надаватимуть консультації відвідувачам. Ці центри можуть пропонувати туристам карти, буклети, рекомендації щодо маршрутів і заходів, а також допомагати з організацією подорожей. Інформаційні офіси також можуть стати місцем, де туристи зможуть придбати місцеві сувеніри, книги про історію та культуру регіону, що сприятиме популяризації місцевих продуктів і ремесел [16].

Особливу роль у залученні туристів відіграють маркетингові кампанії, спрямовані на популяризацію регіону. Активна присутність у соціальних мережах, таких як Facebook, Instagram чи YouTube, дозволить залучити аудиторію різних вікових категорій. Важливо створювати якісний контент, який привертатиме увагу, наприклад, відеоролики про мальовничі місця Київської області, репортажі з фестивалів чи інтерв'ю з місцевими ремісниками. Проведення рекламних кампаній у ЗМІ, участь у міжнародних туристичних виставках і співпраця з туристичними агентствами дозволять значно розширити аудиторію потенційних відвідувачів.

Інформаційна інфраструктура також має враховувати сучасні технологічні тренди, такі як віртуальні тури. Віртуальні екскурсії по туристичних об'єктах регіону дадуть змогу туристам заздалегідь ознайомитися з місцями, які вони

планують відвідати, і ще більше зацікавити їх у подорожі. Крім того, впровадження чат-ботів на інформаційних платформах дозволить оперативно відповідати на запити туристів і надавати їм необхідну інформацію[12].

Розвиток екологічної інфраструктури є ключовим елементом сталого розвитку сільського зеленого туризму. Збереження природних ресурсів, охорона навколишнього середовища та формування екологічної свідомості серед туристів є основними пріоритетами, які забезпечують гармонійне співіснування людини та природи. Екологічна інфраструктура повинна бути спрямована на мінімізацію негативного впливу туризму на природу, збереження екосистем і популяризацію екологічно орієнтованого відпочинку.

Одним із ключових заходів є організація системи збору та переробки відходів. Забруднення територій є однією з головних проблем, пов'язаних із зростанням туристичних потоків. Для її вирішення необхідно забезпечити туристичні об'єкти та маршрути контейнерами для сортування сміття. Впровадження системи роздільного збору відходів дозволить зменшити обсяг сміття, яке потрапляє на полігони, і сприятиме його подальшій переробці. Окрім цього, важливо проводити освітні кампанії серед туристів, спрямовані на підвищення культури поводження з відходами. Туристи мають усвідомлювати важливість сортування сміття та дбайливого ставлення до природи [9].

Ще одним важливим аспектом є розвиток екологічних зон, які забезпечують збереження природних територій і пропонують туристам безпечний та екологічний відпочинок. Екологічні зони можуть включати місця для пікніків, екологічно чисті кемпінги, марковані маршрути для прогулянок, спеціальні оглядові майданчики та інформаційні стенди про флору й фауну регіону. У таких зонах необхідно дотримуватися природоохоронних стандартів, що гарантуватиме мінімальний вплив на екосистеми. Наприклад, використання натуральних матеріалів для облаштування інфраструктури, збереження природного вигляду територій та обмеження доступу до вразливих екосистем.

Популяризація екотуризму є ще одним напрямом, який має на меті сприяти екологічній свідомості серед туристів і місцевих громад. Екотуризм передбачає

організацію відпочинку, який не лише зберігає природу, але й підвищує обізнаність відвідувачів щодо важливості її захисту. Важливими складовими є впровадження освітніх програм, проведення семінарів, організація екологічних акцій, таких як висадка дерев, очищення територій від сміття або створення еко-стежок. Туристичні оператори мають акцентувати увагу на екологічних аспектах туризму, пропонуючи маршрути, які демонструють природну красу регіону та сприяють її збереженню[11].

Розвиток інфраструктури сільського зеленого туризму потребує комплексного підходу, який враховує транспортну доступність, розвиток закладів розміщення, харчування, інформаційну підтримку та екологічну складову. Екологічна інфраструктура є фундаментальною частиною цієї системи, адже забезпечує збереження природного потенціалу регіону та формування екологічно відповідального ставлення серед туристів.

Реалізація заходів, спрямованих на створення ефективної системи управління відходами, розвиток екологічних зон і популяризацію екотуризму, дозволить забезпечити сталий розвиток сільських територій. Це сприятиме збільшенню туристичних потоків, збереженню природної та культурної спадщини регіону, а також покращенню якості життя місцевого населення [31].

Для успішного втілення цих ініціатив важливо залучати інвестиції, підтримувати місцеві громади та активно співпрацювати з державними й приватними партнерами. Лише за умови комплексного підходу розвиток сільського зеленого туризму може стати стійким і ефективним, забезпечуючи гармонійне співіснування туризму та природи.

3.2. Обґрунтування запропонованих заходів

Обґрунтування запропонованих заходів щодо удосконалення розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області обґрунтовується на принципах сталого розвитку, ефективного використання природних ресурсів та культурних надбань регіону, а також на вимогах сучасного туристичного ринку. Кожен із заходів має на меті лише покращення

інфраструктури та послуг, а й створення додаткових можливостей для економічного зростання та збереження природного середовища.

Розробка туристичних маршрутів є основним елементом популяризації сільського зеленого туризму та забезпечення унікального досвіду для туристів. Київська область, завдяки своєму багатому природному, історичному та культурному потенціалу, має всі передумови для створення різноманітних маршрутів, які охоплюють екотуризм, культурно-історичний і гастрономічний напрями. Такі маршрути дозволяють туристам насолоджуватися природними краєвидами, дізнаватися більше про культуру та історію регіону, а також знайомитися з традиційною українською кухнею [9].

Екотуристичні маршрути дають змогу туристам насолоджуватися природними багатствами регіону, зберігаючи мінімальний вплив на навколишнє середовище. Ці маршрути можуть охоплювати ліси, річки, озера, природоохоронні території та мальовничі поля. Піші, велосипедні та водні маршрути створюють можливості для активного відпочинку, занурення в природу та отримання незабутніх вражень.

Піші маршрути пропонують туристам відвідування таких природоохоронних об'єктів, як Дніпровсько-Тетерівський заказник або Канівський природний заповідник. Прогулянки мальовничими лісами, спостереження за флорою і фауною, огляд водоспадів і долин створюють можливість повністю зануритися в природне середовище. Велосипедні маршрути також користуються популярністю, особливо серед активних туристів. Розробка кільцевих маршрутів із зупинками для відпочинку та харчування зробить подорожі ще комфортнішими та цікавішими [34].

Водні маршрути є особливим видом екотуризму, який дозволяє туристам насолоджуватися красою річок Дніпро, Ірпінь, Трубіж. Подорожі на байдарках, човнах або катамаранах уздовж річок із зупинками в мальовничих місцях стають чудовою можливістю для відпочинку та з'єднання з природою.

Культурно-історичні маршрути спрямовані на ознайомлення туристів із багатою історико-культурною спадщиною Київської області. Вони дозволяють

відвідувачам відчутти атмосферу минулих епох і дізнатися більше про культурні традиції регіону. У межах таких маршрутів туристи можуть відвідати старовинні церкви, садиби, музеї та ремісничі майстерні.

Серед знакових об'єктів можна виділити церкву Святого Миколая в селі Малютянка, яка є яскравим прикладом старовинної архітектури. Екскурсії до стародавніх садиб і маєтків у селах Шпитьки, Глібівка дозволяють зануритися в історію та побачити життя української аристократії минулих століть. Етнографічні музеї та ремісничі майстерні відкривають перед туристами світ народного мистецтва, ремесел і побуту, дозволяючи їм не лише спостерігати, але й долучатися до процесу створення традиційних виробів [35].

Гастрономічні маршрути є особливо привабливими для туристів, які хочуть пізнати регіон через його кулінарну культуру. Такі маршрути передбачають відвідування місцевих ферм, ресторанів і кулінарних майстер-класів.

Локальні ферми, які спеціалізуються на виготовленні екологічно чистих продуктів, таких як сири, мед, ковбаси, овочі та фрукти, стають центрами тяжіння для гастрономічних туристів. Туристи можуть не лише скуштувати ці продукти, але й побачити процес їхнього виробництва. Ресторани та кафе, які пропонують страви з локальних продуктів, є важливою частиною таких маршрутів. Дегустації борщу, вареників, налисників та інших традиційних українських страв допомагають туристам глибше зрозуміти культурну ідентичність регіону.

Окрему увагу варто приділити кулінарним майстер-класам, які дозволяють туристам не лише насолоджуватися стравами, але й навчатися готувати їх самостійно. Це створює унікальний досвід і додає інтерактивності до гастрономічних турів.

Розробка екотуристичних, культурно-історичних та гастрономічних маршрутів є важливим кроком до популяризації сільського зеленого туризму. Вони створюють можливості для активного, культурного та кулінарного відпочинку, сприяють збереженню природної та культурної спадщини регіону, а також формують позитивний імідж Київської області як туристичного напрямку.

Інтеграція цих маршрутів у туристичну інфраструктуру дозволить залучити більше туристів, забезпечити розвиток сільських громад і створити стійку базу для економічного зростання регіону [38].

Розробимо туристичний маршрут по Київській області: «Природа, історія та смаки Київщини».

Цей маршрут розроблений для того, щоб познайомити туристів із багатим природним, культурним і гастрономічним потенціалом Київської області. Він поєднує активний відпочинок, знайомство з історично-культурною спадщиною та дегустацію локальних смаколиків, створюючи унікальний досвід для відвідувачів. Подорож починається в столиці України - Києві, звідки туристи вирушають у мальовничі куточки регіону.

Розпочинається маршрут у Києві, де туристи збираються та сідають в автобус, що доставить їх до першого пункту подорожі. Вигідне розташування столиці забезпечує легкий доступ до більшості ключових туристичних об'єктів Київщини.

Першою зупинкою на маршруті є Дніпровсько-Тетерівський заказник, який є ідеальним місцем для екотуризму. Тут туристи матимуть змогу прогулятися екологічними стежками, насолоджуючись красою дикої природи, спостерігати за флорою та фауною, а також зробити унікальні фотографії на тлі мальовничих пейзажів. Прогулянка триватиме близько двох годин, після чого для відвідувачів буде організований пікнік у спеціально облаштованій зоні, що дозволить їм відпочити перед наступним етапом подорожі [31].

Далі туристи вирушать до села Шпитьки, яке відоме своїми історично-культурними об'єктами. У цьому селі знаходиться старовинна садиба, яку відвідають туристи. Під час екскурсії гід розповість про історію цієї місцевості, а відвідувачі зможуть насолодитися спокійною атмосферою та зробити фотографії на згадку. Ця зупинка стане чудовою нагодою для занурення в історію регіону.

Наступна зупинка маршруту - село Малютянка, де знаходиться церква Святого Миколая. Цей архітектурний об'єкт є важливим історичним спадком

регіону. Гід проведе для туристів екскурсію, розповівши про значення цієї церкви, її історію та архітектурні особливості. Ця частина подорожі дозволить туристам ближче познайомитися з релігійною спадщиною Київщини.

Наступною зупинкою є фермерське господарство в Білій Церкві, яке стане справжньою гастрономічною зупинкою. Тут туристи зможуть скуштувати різноманітні локальні продукти, серед яких сири, мед, ковбаси та інші делікатеси. Під час екскурсії господарі розкажуть про процес виробництва цих продуктів, а також запропонують взяти участь у кулінарному майстер-класі, де відвідувачі навчатимуться готувати традиційні українські вареники. Ця частина подорожі подарує незабутні гастрономічні враження [38].

Далі туристи вирушать до села Трипільля, яке є знаковим для української культури. Тут знаходиться музей трипільської культури, де туристи дізнаються про історію однієї з найдавніших цивілізацій світу. Крім того, для гостей буде організований майстер-клас із гончарства, де вони зможуть спробувати себе в цьому традиційному ремеслі та створити власний сувенір.

Передостанньою зупинкою стане річка Ірпінь, де туристи матимуть змогу насолодитися активним відпочинком. Подорож на байдарках або човнах триватиме близько півтори години, дозволяючи туристам помилуватися краєвидами з води, відчутти спокій природи та зарядитися енергією перед завершенням подорожі.

Заключним етапом маршруту стане повернення до Києва. Під час зворотної подорожі автобус зробить кілька зупинок для фотографій на природі, щоб закарбувати найяскравіші моменти дня. По завершенні туристів повернуть до початкової точки маршруту (див. Додаток Б) [31].

Цей маршрут поєднує різні аспекти туризму - від екологічного до культурного й гастрономічного, створюючи комплексний досвід для туристів. Він підходить як для сімейного відпочинку, так і для мандрівників, які прагнуть зануритися в автентичність Київщини.

Розробка унікальних туристичних продуктів є важливим елементом популяризації сільського зеленого туризму та створення конкуренто-спроможної

туристичної пропозиції. Такі продукти дозволяють регіону виділитися на туристичному ринку, забезпечуючи туристам незабутній досвід, а місцевим громадам - економічні та соціальні вигоди. Важливими напрямками в цьому процесі є створення тематичних турів, комбінованих турів та продуктів, орієнтованих на сімейний відпочинок [38].

Одним із найцікавіших варіантів є тематичні тури, які створюють унікальну атмосферу для туристів та акцентують увагу на специфічних аспектах місцевої культури, традицій чи історії. Наприклад, фестивальні тури передбачають відвідування таких подій, як свято Івана Купала, обжинки або традиційні ярмарки. Ці заходи наповнені народними обрядами, піснями, танцями та дегустацією локальних страв, що дозволяє туристам повністю зануритися в атмосферу автентичного українського свята. Іншим прикладом є тури ремісничої творчості, під час яких відвідувачі можуть не лише спостерігати за створенням унікальних виробів, а й взяти участь у майстер-класах із гончарства, різьблення по дереву, ткацтва чи вишивки. Це створює інтерактивний досвід і залишає враження про подорож на довгі роки.

Комбіновані тури пропонують туристам багатогранний досвід, об'єднуючи різні види активностей в одному маршруті. Наприклад, туристи можуть почати день із походу до природного заповідника, де насолоджуватимуться красою природи та спокоєм, потім відвідати ферму, щоб взяти участь у збиранні врожаю чи догляді за тваринами, а закінчити день у місцевому ресторані, де їм запропонують традиційні українські страви, приготовані з локальних продуктів. Іншим цікавим варіантом є поєднання екскурсій із активним відпочинком, наприклад, прогулянка на байдарках уздовж річки з подальшою зупинкою в історичному селі, де туристи зможуть ознайомитися з місцевими архітектурними пам'ятками та ремісничими майстернями [26].

Продукти для сімейного відпочинку мають великий потенціал, оскільки сільський зелений туризм є ідеальним варіантом для спільного проведення часу родиною. У межах таких продуктів можна організувати дитячі інтерактивні

програми, що включають догляд за тваринами, катання на конях, виготовлення сувенірів власними руками та участь у майстер-класах. Це не лише розважає дітей, але й сприяє їхньому розвитку та залученню до традиційної культури. Крім того, сімейні кемпінги, оснащені всіма необхідними умовами для комфортного відпочинку, створюють можливість для батьків і дітей провести час разом у гармонії з природою.

Створимо унікальний туристичний продукт: «Еко-етно тур Київщиною: природа, традиції та смак регіону».

Метою продукту є забезпечення туристів автентичним досвідом, що завдяки цьому екологічний відпочинок, знайомство з культурними традиціями Київщини та дегустацію місцевих гастрономічних продуктів (табл. 3.1)

Таблиця 3.1

Опис унікального туристичного продукту «Еко-етно тур Київщиною»

Елемент	Деталі
Назва продукту	Еко-етно тур Київщиною: природа, традиції та смак регіону
Мета продукту	Забезпечити туристів автентичним досвідом, що через екологічний відпочинок, знайомство з культурними тра
Тривалість	3 дні / 2 ночі
Цільова аудиторія	Родини з дітьми, молоддю, іноземні туристи
Локації	1. Дніпровсько-Тетерівський заказник 2. Село Трипілля 3. Фермерське господарство в Білій Церкві.
День 1: Природа та активний відпочинок	Прогулянка екологічними стежками, катання на байдарках або човнах, еко-пікнік із локальних продуктів, кемпінг
День 2: Занурення в культуру та традиції	Відвідування музею трипільської культури, майстер-клас із гончарства, етнографічний обід, виступ фольклорного ансамблю.
День 3: Гастрономічна подорож	Дегустація місцевих продуктів (сирі, мед, ковбаси), кулінарний майстер-клас, екскурсія фермою
Особливості продукту	Екологічний підхід: органічні продукти, мінімальний вплив на природу; автентичність: знайомство з народними традиціями; інтерактивність: участь у майстер-класах
Очікувані результати	Збільшення туристичних потоків, підтримка місцевих громад, формування позитивного іміджу Київщини

Ця таблиця дає повний опис структури, деталей та унікальності туристичного продукту «Еко-етно тур Київщиною».

Популяризація туристичних маршрутів і продуктів є невід'ємною складовою розвитку сільського зеленого туризму, особливо в таких регіонах, як Київська область, де багатий природний і культурний потенціал залишається недостатньо відомим для широкого загалу. Розробка якісних туристичних продуктів сама по собі є лише частиною успіху. Без ефективної системи популяризації навіть найкращі маршрути та продукти можуть залишитися непоміченими серед цільової аудиторії. Успішне просування туристичних продуктів вимагає комплексного підходу, який поєднує використання сучасних технологій, маркетингових стратегій, інформаційної підтримки та активної взаємодії з туристичною аудиторією[30].

Одним із ключових аспектів популяризації є розробка інтерактивних карт, які забезпечують туристів детальною інформацією про маршрути, доступні об'єкти та послуги. Ці карти мають бути зручними для використання та інформативними, включаючи позначення екотуристичних маршрутів, історичних і культурних пам'яток, закладів розміщення, харчування та інших важливих об'єктів. Інтерактивність дозволяє користувачам не лише переглядати карту, але й отримувати додаткові дані, такі як описи місць, години роботи, ціни на послуги та можливості бронювання. Крім того, карти можуть містити рекомендації для туристів, які подорожують з дітьми, шукають активний відпочинок чи цікавляться історико-культурною спадщиною.

Не менш важливим інструментом популяризації є створення веб-сайтів та мобільних додатків, які слугуватимуть центральними інформаційними платформами для туристів. Веб-сайти повинні бути багатофункціональними, зручно структурованими та включати опцію онлайн-бронювання, інтегровану з популярними платіжними системами. Це значно спрощує процес планування подорожі та робить його зручним для туристів. Мобільні додатки, у свою чергу, мають забезпечувати доступ до інформації у будь-який момент, навіть під час подорожі. Такі додатки можуть включати функції геолокації, навігації, інтерактивних екскурсій і навіть аудіогідів, які розповідають про туристичні об'єкти в реальному часі [31].

Активні рекламні кампанії є важливою складовою популяризації маршрутів і туристичних продуктів. Одним із найефективніших інструментів сучасного маркетингу є соціальні мережі. Завдяки таким платформам, як Instagram, Facebook і TikTok, туристичні компанії та місцеві громади можуть залучати широку аудиторію за допомогою яскравих фотографій, відео та історій. Наприклад, короткі відеоролики про мальовничі місця Київщини, майстер-класи з виготовлення кераміки чи кулінарні майстер-класи можуть стати вірусними, привертаючи увагу великої кількості потенційних туристів. Регулярні публікації в соціальних мережах, спеціальні пропозиції та конкурси сприятимуть підвищенню інтересу до регіону.

Участь у туристичних виставках і форумах дозволяє представити Київську область як привабливий туристичний напрямок не лише на національному, але й на міжнародному рівні. Такі заходи створюють можливості для співпраці з туристичними агентствами, інвесторами та іншими зацікавленими сторонами. Презентація туристичних маршрутів у вигляді мультимедійних презентацій, брошур та відеороликів на виставках дозволяє створити яскравий образ регіону і зацікавити туристів [26].

Крім того, важливо залучати медіа до популяризації туристичних продуктів. Статті в журналах і газетах, сюжети на телебаченні та радіо дозволяють охопити ту частину аудиторії, яка не є активними користувачами інтернету. Це також сприяє формуванню позитивного іміджу регіону.

Комплексний підхід до популяризації включає також розвиток партнерств між місцевими громадами, бізнесом і владою. Спільна робота над створенням інформаційної інфраструктури, маркетингових матеріалів і підтримкою туристичних ініціатив сприятиме підвищенню ефективності популяризації. Важливою складовою цього підходу є підтримка місцевих підприємців, які займаються розвитком сільського туризму, через гранти, пільги та навчальні програми [38].

Таким чином, популяризація туристичних маршрутів і продуктів є невід'ємною частиною сталого розвитку сільського зеленого туризму в

Київській області. Вона дозволяє не лише збільшити кількість туристів, але й сприяє збереженню природної та культурної спадщини регіону, покращує економічний стан сільських громад і формує позитивний імідж регіону на національному та міжнародному рівнях. Реалізація цих заходів стане запорукою успіху розвитку туризму та забезпечить довготривалий економічний і соціальний ефект.

ВИСНОВКИ

Сільський зелений туризм у сучасних умовах набуває все більшої актуальності як ефективний інструмент сталого розвитку регіонів. Проведене дослідження дозволило всебічно оцінити його сутність, значення для економіки та суспільства, а також виявити шляхи вдосконалення та перспективи розвитку на прикладі Київської області.

Однією з ключових характеристик сільського зеленого туризму є його орієнтованість на використання природних і культурних ресурсів із мінімальним впливом на навколишнє середовище. Він сприяє збереженню природної спадщини, автентичної культури та традицій, а також створює умови для економічного зростання сільських територій. Сільський зелений туризм виступає потужним інструментом для зменшення безробіття в сільській місцевості, залучення інвестицій і підвищення добробуту місцевих громад.

Аналіз туристичного потенціалу сільських територій Київської області показав, що регіон володіє багатими природними, історико-культурними та соціально-економічними ресурсами. Природні ландшафти, такі як річки, ліси, заповідники та мальовничі місцевості, є основою для розвитку екологічного туризму. Історико-культурна спадщина включає численні пам'ятки, старовинні храми, етнографічні музеї та народні ремесла. Соціально-економічний потенціал представлений агросадивами, фермерськими господарствами та ремісничими майстернями, які можуть стати частиною туристичних маршрутів. Однак, для повного використання цього потенціалу необхідно подолати низку проблем.

Зарубіжний досвід розвитку сільського зеленого туризму, зокрема в країнах Європейського Союзу, таких як Польща, Франція та Німеччина, свідчить про те, що комплексний підхід до розвитку туризму є ключем до успіху. Залучення державної підтримки, розвиток інфраструктури, активне маркетингове просування та створення унікальних туристичних продуктів сприяють залученню великої кількості туристів. Використання цього досвіду в Україні дозволить пришвидшити розвиток сільського зеленого туризму,

підвищити його конкурентоспроможність і привабливість для міжнародних туристів.

Аналіз ресурсного забезпечення та інфраструктури Київської області виявив значний потенціал для розвитку сільського туризму, але також висвітлив ключові проблеми. Основними з них є недостатній рівень розвитку дорожньої інфраструктури, брак сучасних закладів розміщення та харчування, а також обмежена кількість екотуристичних активностей. Розв'язання цих проблем є важливим завданням для забезпечення зручності туристів і збільшення їхньої кількості.

Оцінка сучасного стану ринку сільського зеленого туризму Київської області показала, що цей сектор залишається недостатньо розвиненим. Частка сільського туризму в загальних туристичних потоках області є відносно невеликою, що свідчить про необхідність активізації заходів із популяризації цього напрямку. Водночас аналіз туристичних потоків підтвердив, що сільський туризм може стати значним стимулом для соціально-економічного розвитку сільських територій, зокрема через створення нових робочих місць, збільшення доходів місцевих жителів та збереження культурної спадщини.

На основі дослідження було розроблено пріоритетні заходи для розвитку інфраструктури сільського зеленого туризму, які включають покращення транспортної доступності, створення сучасних закладів розміщення та харчування, розвиток інформаційної та екологічної інфраструктури. Особлива увага приділяється розробці унікальних туристичних маршрутів і продуктів, таких як екотуристичні, культурно-історичні та гастрономічні тури, що сприятиме залученню більшої кількості туристів та збільшенню доходів регіону.

Розробка ефективних стратегій популяризації маршрутів через інтерактивні карти, сучасні інформаційні платформи, мобільні додатки та рекламні кампанії є важливим інструментом для підвищення обізнаності про сільський зелений туризм. Це дозволить залучити як внутрішніх, так і міжнародних туристів, підвищуючи загальну привабливість Київщини як туристичного напрямку.

Отже, комплексний підхід до розвитку сільського зеленого туризму, що включає вдосконалення інфраструктури, створення унікальних туристичних продуктів і активне просування на ринку, сприятиме сталому розвитку туризму в Київській області. Це дозволить не лише збільшити кількість туристів, але й забезпечить економічне зростання регіону, підвищення якості життя місцевих жителів та збереження природної і культурної спадщини для майбутніх поколінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арсененко І. А. Донченко Л. М. Донець І. А. Левада О. М. Зав'ялова Т. В. Регіональні тенденції розвитку сільського зеленого туризму в Україні. URL: <https://media.neliti.com/media/publications/320176-регіональні-тенденції-розвитку-сільськог-079bbd66.pdf> (дата звернення: 17.01.2025).
2. Батиченко С. Лантух М. Сільський зелений туризм в Україні: сучасний стан. Національний університет харчових технологій, Київ, Україна. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2b65486a-b2a6-43e9-9e9e-fb97a66d8e8d/content> (дата звернення: 17.01.2025).
3. Биркович В.І. Сільський зелений туризм - пріоритет розвитку туристичної галузі України. Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. 2008. №1 (6). С.138-143. URL: <https://infotour.in.ua/byrkovych.htm> (дата звернення: 17.01.2025).
4. Бойко В.О. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. Агросвіт. 2020. №22. С.58-65. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/bojko17.htm (дата звернення: 17.01.2025).
5. Бялковська О., Махиня С. Роль інфраструктури сільських територій у розвитку сільського зеленого туризму. Економіка та суспільство. 2024. № 67. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-56> (дата звернення: 18.01.2025).
6. Вернера І. Є. Статистичний щорічник Київської області 2023. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/11/year_23_u.pdf (дата звернення: 18.01.2025).
7. Вернера І. Є. Статистичний щорічник України за 2017 рік. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/11/zb_seu2017_u.pdf (дата звернення: 18.01.2025).
8. Герасименко В. Г. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія. Одеса: ОНЕУ, 2016. 262 с.
9. Гладкий О.В. Туристично-рекреаційне країнознавство

програма. Центр підготовки навчально-методичних видань КНТЕУ.
URL: <https://knute.edu.ua/file/NzU5Mg==/03219cc8981c43b4ad3d16889f3128bd.pdf>
(дата звернення: 18.01.2025).

10. Головне управління статистики в Київській області. Головна.
URL: <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 18.01.2025).

11. Гулько Н. С. Рекреаційно-туристичний потенціал Київської області: структура, сучасний стан та перспективи використання: кваліф. роб. 242 Туризм. Полтава, 2020. 52 с.

12. Дарчук В.Г. Проблеми та стратегічні пріоритети розвитку сільського (зеленого) туризму в Україні: регіональний аспект. eNUFTIR: Репозитарій НУХТ: Головна.
URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/62b61c6d-4b5c-4385-b525-46540764e4c1/content> (дата звернення: 18.01.2025).

13. Демко В. С. Зелений туризм в системі економічного розвитку сільських територій України.
URL: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/17393/1/dis_pdf.pdf (дата звернення: 18.01.2025).

14. З Києва на вихідні: 100 місць відпочинку в Київській області. Мандруй Україною. DISCOVER.UA.
URL: <https://discover.ua/inspiration/iz-kieva-na-vygodnye-100-mest-otdyh-pedaleko-ot-stolicy> (дата звернення: 18.01.2025).

15. Зелений туризм. Банк даних сільського туризму в Україні.
URL: https://ruraltourism.com.ua/#google_vignette (дата звернення: 18.01.2025).

16. Зінько Ю., Мальська М., Васильєв В. Околович І. Кластери туризму як один з інструментів сталого сільського розвитку України. Психічне здоров'я: глобальні виклики XXI століття.
URL: <https://www.mhgc21.org/en/mhgc21/events/2019may/Klastery-turyzmu-yak-odyn-z-instrumentiv-staloho-silskoho-rozvytku-Ukrayiny> (дата звернення: 17.01.2025).

17. Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку та перспективи галузі

в умовах євроінтеграційних та військових викликів. II-ий Міжнародний науково-практичний форум, 17-19 квітня 2024 року. Львів: «Камула», 2024. 463 с.

18. Історико-культурні ресурси Києва. StudFiles. URL: <https://studfile.net/preview/5265662/page:2/> (дата звернення: 18.01.2025).

19. Коберніченко Т.О Васильєв В.П. Сільський зелений туризм. Програма навчання, курс лекцій, методичні рекомендації. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/576451/mod_resource/content/1/Сільський-зелений-туризм.pdf (дата звернення: 18.01.2025).

20. Кравченко Н.А. Розвиток сільського зеленого туризму в регіонах. IV Всеукраїнська наукова інтернет-конференція «Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа «Підприємницькі ініціативи». URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15103/1/ОІР2019_P249-256.pdf (дата звернення: 17.01.2025).

21. Кузьменко Д. І. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні. Державний університет «Житомирська політехніка». URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/404.pdf> (дата звернення: 17.01.2025).

22. Міністерства культури та стратегічних комунікацій. URL: <https://mcsc.gov.ua/> (дата звернення: 18.01.2025).

23. Мовчан І.С Харченко В.О. Стан та перспективи розвитку сільського (зеленого) туризму в Україні. Міжнар. наук.-практ. конф. «Сталий розвиток туризму на засадах партнерства: освіта, наука, практика» (м. Львів, 31 жовтня - 1 листопада 2018 р.) Львів: ЛТЕУ, 2018. 342 с. С.104-108. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/movchan2.htm (дата звернення: 18.01.2025).

24. Могильна А.А. Туристично-рекреаційний потенціал України: геопросторовий контекст. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/56848/1/ФМВ_2022_242_M_Могила%20А.pdf (дата звернення: 18.01.2025).

25. Особливості функціонування сільського туризму в Україні та досвід європейських країн. Науковий вісник Ужгородського університету.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/5768/3/ОСОБЛИВОСТІ%20ФУНКЦІОНУВАННЯ%20СІЛЬСЬКОГО%20ТУРИЗМУ%20В%20УКРАЇНІ.pdf> (дата звернення: 18.01.2025).

26. Пам'ятки Київської області 68 локацій подорожі, туристичні місця. INSIDE-UA визначні пам'ятки України. URL: <https://inside-ua.com/regions/kyivska-oblast/places?page=all> (дата звернення: 18.01.2025).

27. Полтавець А.М. Еколого-економічний аналіз рекреаційного потенціалу Київської області. Збалансоване природокористування. 2016. №1. С.93-97. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/poltavec.htm?utm_source (дата звернення: 17.01.2025).

28. Програма розвитку туризму Київської області на 2024-2026 роки. Паспорт. URL: <https://kor.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/Dodatok-48.pdf> (дата звернення: 10.01.2025).

29. Романюк І. А. Яровий В. Ф. Соціально-економічна ефективність функціонування підприємств сільського зеленого туризму та галузі туризму загалом. Економіка та управління підприємствами. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/8308/Стаття.pdf?sequence=1> (дата звернення: 17.01.2025).

30. Симочко Г. Пріоритетні напрями розвитку сільського зеленого туризму. Рекреаційна географія і географія туризму. 6 (255). URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/11169/1/28.pdf> (дата звернення: 18.01.2025).

31. Структура природно-ресурсного потенціалу Київської області. Освітній проект «На Урок» для вчителів. URL: https://naurok.com.ua/struktura-prirodno-resursnogo-potencialu-ki-vsko-oblasti-360322.html?utm_source (дата звернення: 17.01.2025).

32. Тищук І. В., Ільїна О. В. Сільський зелений туризм : методичні рекомендації до виконання практичних занять. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 30 с.

33. Ткаченко С. В. Сучасні тенденції і фактори розвитку сільського

зеленого туризму: кваліфікаційна робота бакалавра: спец. 242. Туризм і рекреація; наук. Харків: ДБТУ, 2024. 87 с.

34. Туристичні ресурси історичної Київщини. StudFiles. URL: <https://studfile.net/preview/5265662/page:3/> (дата звернення: 18.01.2025).

35. Туристсько-рекреаційний паспорт Київської області. URL: http://kursova.shop/referaty/197-turystsko-rekreatsiinyi-pasport-kyivskoi-oblasti.html?utm_source (дата звернення: 17.01.2025).

36. Храм Покрови Божої Матері УПЦ, с. Малютянка. Корисний формат. URL: <https://www.kf-ks.info/hram-pokrovi-bozhoyi-materi-upts-s-malyutyanka/> (дата звернення: 18.01.2025).

37. Чеглей, В. М. Світовий досвід розвитку сільського зеленого туризму. Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка. Ужгород: Видавництво УЖНУ «Говерла», 2011. Спецвип. 33. Ч.3. С. 203-207

38. Що цікавого подивитися у Київській області. Подорожі вихідного дня по Київщині. Архітектурні та природні пам'ятки України. URL: <https://landmarks.in.ua/interesting/kudy-poikhaty-na-vykhidni-kyivska-oblast> (дата звернення: 18.01.2025).

39. Копотун І. Лепкий М. Сидорук С. Дащук Ю. Європейський досвід розвитку зеленого туризму. Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів». URL: <https://konfgeolutsk.wordpress.com/2021/04/07/європейський-досвід-розвитку-зелено/> (дата звернення: 18.01.2025).

40. Соколенко С. Створення міжнародних кластерів у галузі зеленого туризму (частина перша). Ucluster. URL: <https://ucluster.org/blog/2009/09/stvorennya-mizhnarodnyx-klasteriv-u-galuzi-zelenogo-turizmu-chastina-persha/> (дата звернення: 18.01.2025).

41. Ящинська Г. Л. Особливості розвитку сільського зеленого туризму в країнах Східної Європи. Актуальні проблеми країнознавчої науки. URL: <https://internationalconference2014.wordpress.com/2014/10/09/особливості-розвитку-сільського-зел/> (дата звернення: 18.01.2025).

42. Velocian: Список локацій. Velocian: сайт веломандрівника. URL: <https://velocian.com.ua/sights/list?category=2&district=553&page=67> (дата звернення: 18.01.2025).

43. Kovalova O. V., Samsonova V. V., Gakal T. O. The Recovery of Rural Green Tourism in COVID-19 Condition as an Instrument for the Renovation of the Agrarian Economy. *Business Inform.* 2020. Vol. 10, no. 513. P. 155-162. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-155-162> (дата звернення 18.01.2025).

44. Fedosieieva H. S. Current issues of activation of green tourism development in Ukraine. *Ukrainian Society.* 2021. Vol. 79, no. 4. P. 97-110. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2021.04.097> (date of access: 17.01.2025).

45. Yarema L. PERSPECTIVE DEVELOPMENT OF RURAL GREEN TOURISM. *Efektivna ekonomika.* 2020. No. 5. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.69> (date of access: 18.01.2025).

46. The Law of Ukraine dated 15.09.1995 No. 324/95-VR, as of November 15, 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text> (accessed: February 27, 2025).

47. Department of Culture and Tourism – Kyiv Regional Military Administration. URL: <https://koda.gov.ua/kyivvska-oda/oblderzhadministratsija/strukturni-pidrozdily-oda/upravlinnya-turyzmu/> (accessed: April 28, 2025).

48. Department of Finance. Official Portal of the Kyiv City State Administration (KCSA). URL: https://kyivcity.gov.ua/kyiv_ta_miska_vlada/struktura_150/vikonavchiy_organ_kivsko_misko_radi_kivska_miska_derzhavna_administratsiya/departamenti_ta_upravlinnya/departament_finansiv/ (accessed: April 28, 2025).

49. Updating the State Strategy for Regional Development. What the Profile Ministry and the Cabinet of Ministers Should Prioritize. *Decentralization in Ukraine.* URL: <https://decentralization.ua/en/news/17369> (accessed: April 28, 2025).

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця
Національний університет харчових технологій
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Полтавський фаховий коледж підприємництва
і ресторанного бізнесу
Київський фаховий коледж туризму та готельного
господарства

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Всеукраїнська
науково-практична студентська
конференція

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

12 березня 2025 року

Київ - 2025

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

ВЕРНИГОРА Катерина,

*здобувачка освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності «Туризм і рекреація»,
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ*

Сільський зелений туризм є однією з форм рекреаційного туризму, яка ґрунтується на використанні природного, культурного та історичного потенціалу сільської місцевості. Він передбачає організацію відпочинку у сільських районах, де туристи можуть брати участь у сільськогосподарській діяльності, ознайомлюватися з традиціями, культурою та способом життя місцевого населення. Основна ідея цього виду туризму полягає у забезпеченні екологічно чистого, автентичного та спокійного відпочинку, що дозволяє туристам відійти від міської метушні та ближче познайомитися з природою.

Важливим елементом сільського зеленого туризму є участь туристів у традиційних сільськогосподарських роботах. Це може включати збирання врожаю, догляд за домашніми тваринами, випічку хліба чи виготовлення молочних продуктів. Окрім цього, туристам пропонуються екологічні та кулінарні тури. Екологічні тури передбачають прогулянки лісами, парками, вздовж річок чи озер із можливістю спостерігати за природою, збирати дикорослі ягоди, гриби чи лікарські рослини. Кулінарні тури дають змогу познайомитися з місцевою кухнею, взяти участь у приготуванні традиційних страв із локальних продуктів та дегустувати органічні смаколики.

Додатково організовуються екскурсії до місцевих природних, історичних і культурних пам'яток. Сільські райони багаті на природні ресурси та об'єкти історичної спадщини, такі як старовинні церкви, етнографічні музеї, фортеці чи природні заповідники. Екскурсії дозволяють туристам дізнатися більше про історію та культуру регіону, поглиблюючи їхнє знайомство з місцевою автентичністю [1]. Особливою популярністю користуються майстер-класи з народних ремесел і кулінарії.

Сільський зелений туризм вирізняється низкою характеристик, які визначають його особливості та переваги у сучасному туристичному середовищі. Однією з ключових рис є екологічність. Ще однією важливою характеристикою є автентичність, яка дозволяє туристам зануритися у справжнє сільське життя [2].

Особливістю сільського зеленого туризму є також індивідуальність. Туристичні послуги в більшості випадків адаптуються до потреб клієнтів, що надає їм унікальності. Сільський зелений туризм також характеризується гнучкістю цінової політики, що робить його доступним для різних категорій туристів. Завдяки широкому спектру послуг і можливості їх комбінування, цей вид туризму залишається привабливим як для бюджетних мандрівників, так і для тих, хто шукає ексклюзивний відпочинок.

Київська область має значний туристичний потенціал у сфері сільського зеленого туризму завдяки сприятливим природним, історико-культурним та соціально-економічним умовам.

Наприклад, церква Святого Миколая у селі Малютянка [4] є визначним прикладом дерев'яної архітектури, яка поєднує риси традиційного українського зодчества. Старовинна садиба в селі Шпитьки [5] демонструє особливості поміщицької архітектури XVIII-XIX століть. Такі об'єкти приваблюють туристів своєю автентичністю та атмосферою, надаючи можливість зануритися в історичне минуле регіону.

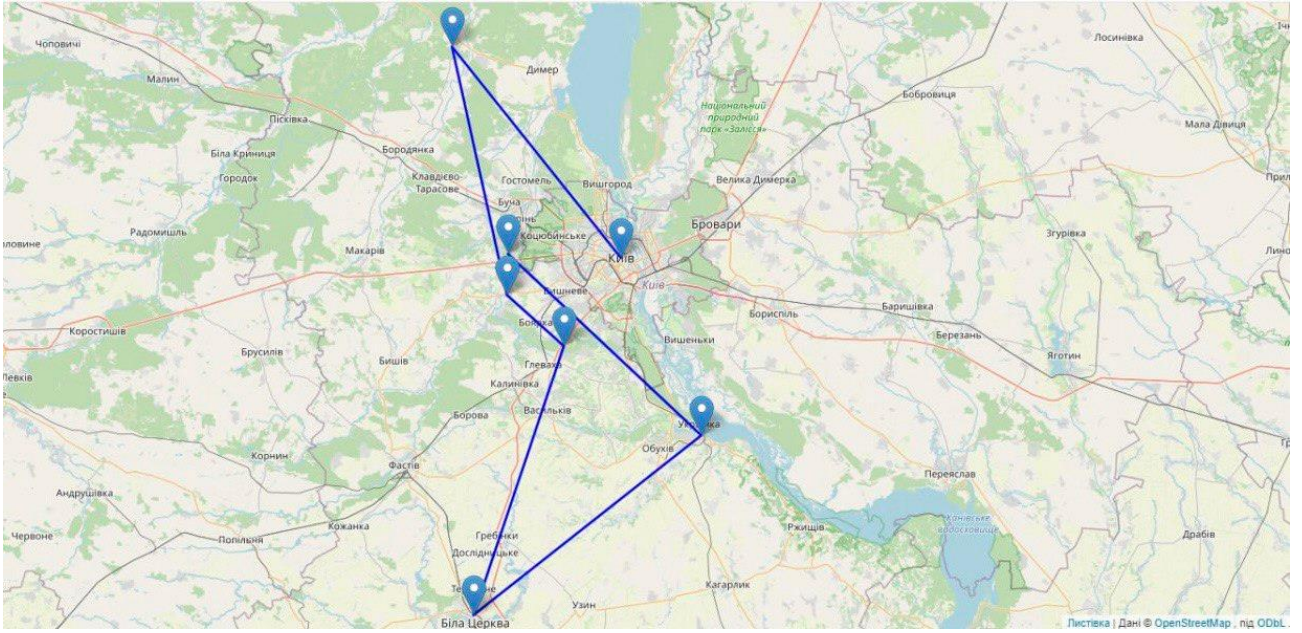
Одним із найпопулярніших напрямків є екскурсії мальовничими селами області, такими як Трипілля, Біла Церква та Богуслав. Кожне з цих місць має унікальну атмосферу та багатий історичний контекст. Трипілля приваблює туристів своїм зв'язком із Трипільською культурою, археологічними пам'ятками та музеєм, який знайомить із давньою історією регіону. Особливу увагу привертають екологічні маршрути, які охоплюють природоохоронні території та заповідники Київщини. Такі маршрути включають відвідування Дніпровсько-Тетерівського заказника, Канівського природного заповідника та інших унікальних природних локацій, які ідеально підходять для еко-туризму [3].

Таким чином, туристичний потенціал сільських територій Київської області охоплює природні багатства, історико-культурну спадщину, соціально-економічні можливості та розвинену інфраструктуру. Його ефективно використання може забезпечити економічний, соціальний і культурний розвиток регіону, сприяючи сталому розвитку та залученню туристів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арсененко І. А., Донченко Л. М., Донець І. А., Левада О. М., Зав'ялова Т. В. Регіональні тенденції розвитку сільського зеленого туризму в Україні. URL: <https://media.neliti.com/media/publications/320176-регіональні-тенденції-розвитку-сільськог-079bbd66.pdf>
2. Батиченко С. Лантух М. Сільський зелений туризм в Україні: сучасний стан. Національний університет харчових технологій, Київ, Україна. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2b65486a-b2a6-43e9-9e9e-fb97a66d8e8d/content>
3. Полтавець А. М. Еколого-економічний аналіз рекреаційного потенціалу Київської області. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/poltavec.htm?utm_source
4. Храм Покрови Божої Матері УПЦ, с. Малютянка. Корисний формат. URL: <https://www.kf-ks.info/hram-pokrovi-bozhoyi-materi-upts-s-malyutyanka/>
5. Velocian: Список локацій. Velocian: сайт веломандрівника. URL: <https://velocian.com.ua/sights/list?category=2&district=553&page=67>

Науковий керівник: д. е. н., професор Мельниченко С. В.

Туристичний маршрут по Київській області: «Природа, історія та смаки Київщини»